

הישיבה השבעים-ושש של הכנסת השמינית

יום שלישי, ד' אב תשל"ד (23 יולי 1974)
ירושלים, הכנסת, שעה 16.04

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

אברהם מלמד, אברהם עופר, מאיר פעיל, חיים צדוק, דוד קורן, יוסף שריד, שמואל תמיר.

(2) לקריאה שנייה ושלישית: הצעת חוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, תשל"ד—1974 — שחורה מועדת הכספים.

(3) החלטות ועדת הכנסת: (א) החלטה בעניין מועד פגרת הקיץ; (ב) החלטה בעניין כפילויות ודיונים בוועד דות.

(4) כן הונחה אתמול החלטה בדבר אישור הוראות בצו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תשל"ד—1974.

חיו"ר ב. צ. קשת:
הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. ראשונה נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מוזכיר הכנסת נ. לורד:
ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת:

(1) לקריאה ראשונה: הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), תשל"ד—1974, — מטעם חברי-הכנסת אהרן אבוחצירא, יהודה בן-מאיר, מרדכי בן-פורת, משה ברעם, גדעון האוונר, יגאל הורביץ, אהרן ידלון, אביעד יפה, בועז מואב,

ב. הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

חיו"ר ב. צ. קשת:
רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכנסת, חבר-הכנסת אנקוריון.

ארי אנקוריון (יו"ר ועדת הכנסת):
אדוני היושב-ראש, ועדת הכנסת בישיבתה מיום ד' באב תשל"ד — 23 ביולי 1974 קיבלה את ההחלטה הבאה: (א) כל ועדה מוועדות הכנסת מטפלת בנושאים שהועברו לטיפול על-פי חוק; (ב) העבירה מליאת הכנסת נושא לטיפול של ועדה, או שהחליטה ועדת הכנסת על העברת הנושא לטיפול של ועדה, או שהחליטה ליתן ועדת הכנסת על העברת הנושא לטיפול של ועדה מסוימת בעקבות החלטת הכנסת, תטפל אותה ועדה בנושא האמור; (ג) כל ועדה המעלה נושא תשמור על תחום העניינים כפי שנקבע בתקנון; במקרה של חריגה הגורמת לכפילות בעבודת הוועדות תפעל ועדת הכנסת לפי סמכותה.

כן מתכבד אני למסור לכנסת את ההודעה הבאה:
1. בישיבת הכנסת מיום כ"ז בתמוז תשל"ד — 17 ביולי 1974 הוחלט, בהתאם לסעיף 91(א) של התקנון, להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בהצעות חוק של חברי הכנסת כדלהלן: (א) חוק בתי-

הדין לעבודה, תשל"ד—1974 — הצעת חוק של חבר-הכנסת משה שחל. ועדת הכנסת בישיבתה היום, ד' באב תשל"ד — 23 ביולי 1974, החליטה להעביר את החוק הנ"ל לדיון בוועדת העבודה. (ב) חוק בחירות לגופים ציבוריים (תיקון), תשל"ד—1974 — הצעת חוק של חבר-הכנסת יורם ארידור. ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה להעביר את החוק הנ"ל לדיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט.
2. בישיבת הכנסת ביום כ"ז בתמוז תשל"ד — 17 ביולי 1974 הוחלט, בהתאם לסעיף 71(א) של התקנון, להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בהצעות לסדר-היום כדלהלן: (א) של חברי-הכנסת יוסף תמיר ומאיר פעיל בנושא "יחסי העבודה ברשות השי-דור". ועדת הכנסת בישיבתה היום, ד' באב תשל"ד — 23 ביולי 1974, החליטה להעביר את ההצעה הנ"ל לדיון בוועדת החינוך והתרבות. (ב) של חברי-הכנסת אברהם גיבלבר ואמנון לין בנושא "איכלוס הגליל ופיתוחו". ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה להעביר את ההצעה הנ"ל לדיון בוועדת העבודה.

חיו"ר ב. צ. קשת:
הכנסת רשמה לפניו את הודעותיו של יושב-ראש ועדת הכנסת.

ג. הצעות לסדר-היום

1. מדיניות הממשלה בעניין ירדן והפלשתינאים

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אפשר היה לעשות עבודה מדעית-פוליטית בעלת כוח שיכנוע רב להוכיח שצריך התפתחותה של הבעיה הפלשתינאית מושתת על שלילת ישראל ולא על כמיהה לאומית אורגאנית לחיים עצמאיים שבהם תמצא ביטוי זהותם הייחודית בעלת

חיו"ר ב. צ. קשת:
חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף ב' בסדר-היום: הצעות דחופות לסדר-היום בדבר מדיניות הממשלה בעניין ירדן והפלשתינאים. ההצעות הוגשו על-ידי חברי-הכנסת מרדכי בן-פורת, שמואל תמיר, יצחק רפאל, נסים אליעד. רשות הדיבור לחבר-הכנסת נסים אליעד.

מי בישראל ציין או הזכיר את הנושא הפלשתינאי ואת הישות הפלשתינאית? האם בכלל נשמע נושא זה לפני מלחמת ששת הימים? האם נושא זה היה על סדר היום הציבורי? אולי פה ושם היו כמה "חוטאים" כמוני שחשבו כבר אז ששורש הסיכסוך נעוץ בבעיה הפלש-תינאית. אולם אלה היו אנשים ספורים שקולם לא היה ראוי אף להישמע.

רבותי חברי הכנסת, אין אנו יכולים להתעלם מבעיה זו. נגד התעלמות מהבעיה אנו באים להיאבק. אנו משוכנעים שמדיניות של התעלמות היא מדיניות של בת-יענה הטומנת את ראשה בחול; היא מתעלמת מן הסכנות. עובדה היא שדווקא האירגון הרצחני מקבל הכרה של מאה מדינות, ואף מדינה ידידותית מסורתית כאוסטרליה אינה מוצאת כל רע במתן רשות לאירגון רצחני זה לפתוח משרד לנציגות באוסטרליה. והנימוק לכך הוא לא פחות מזועזע: הם אומרים כי זכותם של המרצחים לפתוח נציגות באוסטרליה איננה נופלת מזכו-תה של הסוכנות היהודית.

אדוני היושב-ראש, מחיר כבד שילמה מדיניות החוץ הישראלית בעד התעלמות זו, הן מבחינת דעת הקהל בעולם והן מבחינת עמדות מדיניות של אומות העולם, גם של הידידותיות שביניהן. השאלה היא האם יש בנו אומץ-לב מדיני ורוחני כדי לשאול את עצמנו: ממה בעצם אנו מפחדים? ברור כי שאלה זו מופנית לאלה שדוגלים במדיניות של פשרה טריטוריאלית. אינני פונה לאלה שהם שבויים במיסטיקה של "שלמות הארץ". אני פונה עכשיו לאלה המסכימים שאי-אפשר להתקדם לקראת שלום ללא ויתורים טריטוריאליים, לרבות יהודה ושומ-רון. אותם אני שואל: מה הפחד הזה?

חיים לנדאן (הליכוד):

אתה שבוי במיסטיקה של פלשתינאים.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

אני אומר לכם דבר אחד: אין לכם הכוח האמיתי של יושר אינטלקטואלי להסתכל בבעיות, לנסות להבין אותן, להתווכח עליהן, לא במלים מסוג זה. לי לא פחות מכם יש הרגישות — — —

דוד לוי (הליכוד):

זה נקרא גוי של שבת.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

זה כל כוח השיכנוע שלך.

לפני זמן-מה צייטט חבר-הכנסת בגין את דברי כל האומרים: שלום שלום ואין שלום. מי אמר את הדברים האלה, חבר-הכנסת בגין, והאם אתה יודע נגד מי נאמרו? זאת אמר הנביא ירמיהו נגד אנשים מה-אסכולה שלך, נגד אנשים שאמרו על הנביא שהוא בא לרפות את ידי העם. אלה החושבים שהם יודעים תנ"ך מוטב שילמדו זאת.

יורם ארידור (הליכוד):

מתי דיבר הנביא ירמיהו על פלשתינאים?

מנחם בגין (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד, קריאת-ביניים מאוחרת איננה מוצלחת.

תרבות ומסורת משלה, ושבלעדיהן אין חיים לאומיים מכובדים. אפשר לטעון בתוקף רב כי מאז שחרבה ירושלים ועד אשר הכיר העולם התרבותי מחדש בזכות עם ישראל לשוב לארץ אבותיו לא התגבשה מעולם כל זהות לאומית נפרדת שקבעה לעצמה את ארץ-ישראל כמולדתה הייחודית.

נוהגים לצטט את עמדת התושבים הערביים בארץ-ישראל כאשר התכנסו לוועידתם הראשונה בירושלים ב-1919. והרי אז הם לא הכירו בכלל בזכות קיומה של טריטוריה פלשתינאית נפרדת, כפי שהמאנדאט קבע, ותבעו לצרפם לסוריה בהיותם "דרום-סוריה" ולא פלש-תינה.

נכון ששנה לאחר מכן התכנסה אותה ועידה בחיפה וכבר אז הכריזה על עצמה כוועידה פלשתינאית ואימצה את הזהות הפלשתינאית. אולם מעניין שגם כיום, אחרי כל המאבק שניהלו תושבי ארץ-ישראל-הערביים למען זהות פלשתינאית בששת העשורים האחרונים, אנו יכולים לקרוא שני מאמרי מערכת בזכות הפתרון של "סוריה הגדולה" שנכתבו ביומון הערבי המזרח-ירושלמי "אל-קודס", האחד ב-4 ביוני 1974, והשני ב-15 בחודש זה, ממש לפני ימים ספורים. בשני מאמרים אלה קובעת מערכת "אל-קודס" שהפתרון היחיד הוא סוריה הגדולה, דהיינו איחוד בין ירדן, הפלשתינאים וסוריה. וההצדקה לכך ברורה, כלשונו של העתון: מאז מלחמת העולם הראשונה ועד שנות השישים היה זה חלומה של המנהיגות הערבית להקים את סוריה הגדולה, אולם חלום זה לא נתממש בגלל ניגודים בין מדינות ערב, ניגודים שכינם בעלמו, והגיע הזמן להקים את האיחוד הזה שיקים מדינה — ואני מצטט בתרגום מדוייק — "בעלת שלמות כלכלית, זהות לאומית וכות צבאי". ובכן, לפלש-תינאים ולסורים יש זהות לאומית אחת.

ובכל זאת, אדוני היושב-ראש, אני משוכנע שלא נשרת את האינטרסים הלאומיים שלנו אם לא נלמד, נכיר ונעריך את אשר קרה בארץ-ישראל מאז הצהרת בלפור ועד היום. למרות העדר זהות לאומית בת-מסורת, למרות הכרעת הפנימית בדבר השתייכותם הטבעית לסו-ריה ולמרות היותם הפאן-ערבים שבין הערבים — הנה אותו קיבוץ של תושבים ערביים פיתה, תוך מאבק מתמיד, זהות לאומית פלשתינאית ההולכת וצומחת וחו-דרת לתודעת העולם כולו. מי יוכל כיום להתעלם מההו-דעות שהפכו כיום לכלל-עולמיות, לרבות הודעות מטעם ראשי המעצמות והאפיפיור, שבהן מצהירים על "הזכו-יות הלגיטימיות של הפלשתינאים"? מגוכחת היא הטענה האומרת שאלה מבין הישראלים הפוקחים עיניהם לר-אואת את המציאות ומנסים למצוא לה תשובה, הם כביכול אלה שמעוררים את הבעיה הפלשתינאית.

אדוני היושב-ראש, התחמקות מבעיה איננה פתרון, כשם שהתעלמות מסכנה איננה הגנה. זאת אנו צריכים ללמוד היטב כאשר אנו באים לדון בנושא נכבד ואחר-אי זה.

מאז תחילת הסיכסוך הישראלי-ערבי ועד היום הזה לא ירד מעולם מעל הבמה הערבית הנושא הפלשתי-נאי. הם המשיכו להחזיק עד היום הזה את מאות אלפי הפליטים במחנות ללא כל פתרון, במטרה להחזיק את הנושא הפלשתינאי חי וקיים. האירגון לשחרור פלשתינ לא הוקם אחרי מלחמת ששת הימים, הוא הוקם כבר בינואר 1964 בוועידת הפיסגה הערבית הראשונה. אפשר למנות עוד ועוד הוכחות כאלה.

אומר מיד שיכולים לשאול את השאלה ההגיונית : ובכן, למה לא תינתן להם הזכות להקים מדינה בגדה המערבית ? יאמרו : כל מה שהיה — היה, טעו. הם הגיעו למסקנה שהיום הפתרון היחיד הוא לחיות בצד ישראל ולא במקום ישראל. אני בהחלט בעד תשובה שלילית ונחרצת על הטענה הזאת. אינני חושב שאנחנו צריכים להסכים להקמתה של מדינה שמכריזים מראש כי תשמש בסיס למלחמה בישראל. ברור לי שאין למדינה זאת שום זכות קיום משלה, כשעומדת אלטרנטיבה של מדינה גדולה בערך פי חמישה ממדינת ישראל, והיא יכולה להביא לאיחודו של העם הפלשתינאי ולא לפירודו. אינני רואה שום הגיון בהקמתה של מדינה פלשתינאית בגדה המערבית. אם מדובר על שימוש בזכות להגדרה עצמית ולחיים לאומיים פלשתינאיים, זכות זו והגדרה זו יכולות למצוא את ביטויין במסגרת של מדינה פלש-תינאית ירדנית גדולה. ואם תוקם, יהיה ברור שלא יחסר להם שטח, לא תחסר להם חברה לאומית, לא תחסר להם תרבות משלהם, לא יחסרו מקורות כלכלה ; תהיה להם האפשרות לפתח חיים לאומיים משלהם בשטח העולה על גדלה של מדינת ישראל.

אני משוכנע, רבותי, שאם יהיה לנו האומץ להגיע לכך שממשלת ישראל תיכנס למשא-ומתן עם חוסיין ועם גורמים פלשתינאיים המוכנים להכיר בזכות קיומה של מדינת ישראל — —

יגאל הורביץ (הליכוד):
מי הם ?

איתן לבני (הליכוד):
אלמסרי ...

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
— על בסיס של הצעה להקמת פדראציה פלש-תינאית-ירדנית, אני משוכנע שנוכל למצוא את התשובה המדינית לעניין, נוכל להתמודד בדעת הקהל, לתת תשובות שנוכל לעמוד מאחוריהן, ולא נעמוד כאנשים איל-מים, כאנשים שאין להם מה להשיב.

חיים לנדאו (הליכוד):
לך אין מה להשיב.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
וכל אחד אומר שכוונותיו הן שונות.

(ק ר י א ה : תשאיר משהו לשר החוץ.)

לדעת, על ממשלת ישראל מוטלת היום חובה מחד-רגה ראשונה להיות היוזמת, המרבנת, — —

(ק ר י א ה : לדרבן את מי ?)

— התומכת כפתרון של הקמת פדראציה ירדנית-פלשתינאית, ולעמוד על כך שהפלשתינאים יקבלו במסגרת זו את זכותם להגדרה עצמית.

ברור שכל זה מותנה בתנאי יסודי אחד שעליו אין איש חולק : זה צריך להיות תוך חווה שלום שיכיר במדינת ישראל ובגבולות בטחון שיתנו לה זכות קיום בבטחון.

(ק ר י א ה : אתה תחתום בשמם ? אתה מייצג או-תם ?)

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אני מציע לך לקרוא בדיוק נגד מי נאמרו אותן מלים שציטטת. אני יכול להגיד לך כי התעלמות מן המציאות היא היתפסות למיסטיקה.

חיים לנדאו (הליכוד):
אתה יודע למי ניתנה נבואה מאז חרב בית-המקדש ?

היו"ר כ. צ. קשת :
הערה לנואם : לא ייתכן לקרוא קריאת-ביניים כעבור חודש ימים.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
לא קראתי קריאת-ביניים, רק נתייחס לתשובה. רצוני לומר שאין מה להיבהל מבעיית הפלשתינאים, מזכותם של הפלשתינאים להגדרה עצמית.

מנחם בגין (הליכוד):
זו ארץ פלשתינים — פלשתינה.

יוסף בורג (חזית דתית לאומית):
ירמיהו הנביא אמר : "וירפאו את שבר בת עמי על נקלה, לאמור: שלום שלום ואין שלום".

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
ירמיהו אמר זאת לאלה שהבטיחו שהתמרדות הנמ-שכת תביא שלום.

יש לנו ודרושה לנו תשובה לבעיה זאת בצורה הפ-שוטה ביותר. לא קשה לנו להוכיח שלמעשה הציבור הפלשתינאי כולו יושב כאן ברצף טריטוריאלי, חברתי, כלכלי, תרבותי ולאומי. הוא יושב כך לפני מלחמת ששת הימים, ואילו היה רצונו להשתמש בזכות להגדרה עצמית יכול היה להשתמש בה, והבעיה שלו היתה בעיה של מאבק עם המשטר ההאשמי.

חיים לנדאו (הליכוד):
יכול להיות לו רצף גם עם הגליל.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
כיום אפשר לתת להם תשובה שאם רוצים להגיע להגדרה עצמית, ההגדרה העצמית הזאת נתונה להם בתחומה של פדראציה פלשתינאית-ירדנית. אם מדינת ישראל חותרת להגיע לשלום עם פשרות ביהודה ושומרון, הייתי מזהיר את מדינת ישראל שלא תגיע להסכם שלום עם חוסיין בלבד, שלא תעזור לערבים להשאיר את הבעיה הפלשתינאית ללא פתרון, כי אז הטענה שלהם תהיה פשוטה : ירדן היא לא פלשתינה : פלשתינה צריכה להיות במקום שבו מצויה מדינת ישראל.

פסח גרופר (הליכוד):
במקום שבו נמצאים ירושלים והר-הבית ...

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
עמדנו צריכה להיות ברורה : בארץ-ישראל המער-בית, בשתי גדות הירדן, יש מקום לשני עמים.

שמואל תמיר (הליכוד):
ארץ-ישראל המערבית היא לא משתי גדות הירדן.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
ארץ-ישראל המאנדאטורית משני עברי הירדן יש בה מקום די והותר לשני עמים שיוכלו למצוא בה את הפתרון להגדרה העצמית שלהם.

חוברת כ"ו, ישיבה ע"ו

— הצעות לסדר-היום (שרון, אליעד, קשת, גרופר, ש. תמיר, פעיל) —

אולם מיעוט קטן, ברובו מחוץ לתחומי מדינת ישראל וארץ-ישראל המערבית, פתח בפעולות רצח וחבלה, כש- הוא נושא את הסיסמה של פלשתינ; באמרו: פלשתינ במקום מדינת ישראל ועל חורבותיה.

אין לנו ריב עמהם על שטחים; אין מחלוקת בינינו על גבול; יש מצדם התנגדות שרשית לעצם קיומנו כאן. והשאלה נשאלת: האם על מדינת ישראל להגיש על מגש למה שמנסים לכנות הפלשתינאים אותה מדינה שהם לא הצליחו לכונן לעצמם בימי התורכים, לא הצליחו להקים בימי הבריטים, לא הצליחו להפכה לעוב-דה בימי שלוט הוסיין? האם מדינת ישראל, מדינת היהודים, היא היא שחייבת לחולל את המדינה הפלש-תינאית בחלקה של ארץ-ישראל המערבית?

לכאורה, המענה צריך היה להיות פשוט, חד-משמעי, טבעי. אולם עובדה היא שבקרב הציבור הישראלי — ואין טעם להתחמק מכך — קיימת מידה של מבוכה בנושא, נטולת כל הצדקה. מדינה שלישית בין ישראל לירדן, אדוני היושב-ראש, הקרויה פלשתינאית, תהא בהכרח מדינה אירידינטי, פרו-סובייטית או פרו-סנית, קיצונית באיבתה לישראל, חותרת להתפשטות לעבר הים, על פני מדינת ישראל.

מאיר פעיל (מוקד):
מדוע? מדוע?

שמואל תמיר (הליכוד):
במקומה של מדינת ישראל.

מאיר פעיל (מוקד):
מדוע תהא כך בהכרח?

שמואל תמיר (הליכוד):
אם תאזין לי אתן לך את המענה.

מדינה פלשתינאית כזאת לא תהא בת-קיום מבחינה כלכלית, ובהכרח תחתור להרחבת גבולותיה עד לים, ולמה שיוזמה מגדירים כשיחורור האדמות הכבושות של ישראל שבתחום הקו הירוק, ושיחורור האוכלוסיה הער-בית הכבושה בתחומי מדינת ישראל שבקו הירוק. מבחי-נה צבאית תוכל מדינה כזאת להציב במפתיע טילי קרקע-אוויר נייחים העלולים לצמצם אפילו את חופש תנועתו של חיל האוויר שלנו בשמי מדינת ישראל בתחומי הקו הירוק.

מבחינה אידיאית תהא מדינה כזאת טרף לשיני האי-דיאולוגיה הרצחנית של אייגוני החבלה המארכסיסטים הקיצוניים ביותר. תוך זמן קצר תהא זו בהכרח אלכניה של מדינת ישראל.

יתר על כן, אדוני היושב-ראש, הצהרת סאדאת-חסיין שאירגוני החבלה מייצגים את הפלשתינאים, את האינטרסים של הפלשתינאים שמתוך לתחומי ירדן, חוש-פת בעליל את הכוונה החד-משמעית שכיגון מדינה פלשתינאית נוספת לירדן היא על חשבון שטחה של מדינת ישראל, בתחומי הקו הירוק ועל חורבותיה.

שעה שחסיין וסאדאת מתייחסים לממלכת ירדן כוונתם היא גם ליהודה ושומרון. ממילא הקביעה כי השליטה המיועדת של אירגוני החבלה וייצוג הפלש-תינאים הם בשטח שמחוץ לירדן משמעה הקמתה של מדינה פלשתינאית במקום מדינת ישראל. תביעה זו היא נוספת על התביעה למסירת יהודה ושומרון וחבל עזה לתחום שלטתו של חוסיין.

אריאל שרון (הליכוד):
איזה גבול?

(קריאה: הגבול יהיה נהר פרת ונהר חידקל...)

נמים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אתם קופאים על שמריכם. זו הצעה שתביא לשלום בדרך של משא-ומתן.

אריאל שרון (הליכוד):
איפה הגבול שלך?

נמים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
חבר-הכנסת שרון, אין אני מדבר על גבולות.
(קריאה: תדבר, תדבר.)

היו"ר ב.צ. קשת:
אני מבקש לא להפריע. חבר-הכנסת אליעד, גא לסיים דברייך בהצעה.

פסח גרופר (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, יש לנו שאלות אלו.

נמים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
ההצעה היא שהכנסת תדון בנושא זה כדי למצוא לו מענה שיאומץ על-ידי מדיניות החוץ הישראלית.

היו"ר ב.צ. קשת:
רשות הדיבור לחבר-הכנסת שמואל תמיר, להצעה לסדר-היום באותו נושא.

שמואל תמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מדינת ישראל ניצבת לפני בעיה ושואלת את עצמה, בעקבות הסכמי הפרדת הכוחות: האם יש שינוי כלשהו בקהיר, האם יש תזווה כלשהי ברבת-עמון, כפי שמנסים לומר לנו מחוגים שונים, לגבי הנכונות להכרה בקיומה של מדינת ישראל? והו נושא בפני עצמו.

יש דיון שני וויכוח קשה בין חלקים שונים בבית הזה: האם בדיון בין המדינות הקיימות באזור ניתן להגיע לכלל הסכמי שלום, ומה מחיר מוכנה ישראל או תהא מוכנה לשלם בעד הסכמי שלום כאלה?

אולם נוסף על שני הוויכוחים היסודיים הללו נפל עלינו לאחרונה רוגזו של דיון שלישי, שאין לערערו בהכרח על שני הראשונים, על כל פנים הוא נוסף עליהם: האם על מדינת ישראל לסייע בכינונה של מדינה פלשתינאית, נוספת על מדינת ישראל ונוספת על ירדן, מדינה שתקום, לפחות בשלב הראשון, ביהודה, בשומרון ובחבל עזה? האם, לפחות, על מדינת ישראל, כפי שמע-לים זאת המחייבים, לסייע בגיבוש ההגדרה העצמית של מה שהם מגדירים כפלשתינאים, בין שהם מצויים במחוז אחד של ארץ-ישראל ובין במחוז אחר?

הנושא הזה, בחומרה גוברת, החל לעלות ב-1967, בתום מלחמת ששת הימים. לא שמענו רבות על מאבק פלשתינאים לתקומה לאומית בימי שלוט התורכים בארץ-ישראל; מוערה היתה הלחימה הפלשתינאית בימי המאנ-דאט הבריטי בארץ-ישראל; מצומצם היה המאבק הפלש-תינאי בימי שלוט חוסיין ביהודה ושומרון ובימי שלוט המצרים בחבל עזה; המונים, המוני עם, אינם נותנים את ידם גם היום למאבק אקטיבי או פאסיבי לכינונה של מדינה פלשתינאית.

ובכן, כל הנותן יד למגמות ההגדרה העצמית הפלש-תינאית, לא זו בלבד שאינו מחיש סיכוי כל שהוא להידברות עם המדינות הערביות השכנות, ולא זו בלבד שהוא מקדם את הגורם העויין ביותר לישראל, אלא הוא גם מפיץ בקרב האויב אשליות חדשות ומסוכנות כי במדינת ישראל יימצאו כאלה שהיה מוכנים לשקול נסיגות אפילו מעבר לקו הירוק.

אירגוני הפלשתינאים, אירגוני הרצח שהתכנסו החו-דש לוועידה בקהיר קיבלו החלטה מפורשת שעל הבית הזה לתת עליה את דעתו. אני קורא מן התרגום האנגלי:

Palestinian Libration Organisation will struggle with every means, mainly armed struggle, to liberate the Palestinian territory and establish the militant independent national authority of the people on all parts of Palestinian territory that will be liberated.

המדובר הוא בכל חלקי ארץ-ישראל, וזוהי ההחלטה המשותפת לכל האירגונים כאחד. נוכח ההחלטה הזאת אני שואל את עצמנו: המסורת העברית זוכרת את התופעה המוזרה של "אהבתי את אדוני", ויש דין שלוק-חיים עבד האוהב את אדונו ובמרצע תוקעים אזנו למוזזה. אבל גם מסורת זו אינה מכירה את התופעה של "ואהבתי את מרצחיי". ואיש, חבר-הכנסת אליעד, אינו מתעלם מן הבעיה.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אדרבה.

שמואל תמיר (הליכוד):
אני זוכר את התופעה מימי ילדותי — — —

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
מה הפתרון?

שמואל תמיר (הליכוד):
למה לך להפריע?

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אל תטיף ולא תזכיר עוד פעם ועוד פעם "אני אמרתי".

שמואל תמיר (הליכוד):
אני זוכר את התופעה הזאת, כשמיטר מרובע אחד של אדמת ארץ-ישראל לא היה בריבונות עברית, וכאשר מרצחי המופתי רצחו בחורי ישיבה בחברון ובמוצא ובירושלים, לא על כיבוש שטחים אלא על עצם היות יהודים בארץ-ישראל.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
על זה הוויכוח?

שמואל תמיר (הליכוד):
אתה רוצה לאפשר לי לדבר?

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
זו התשובה לבעיה? זו תשובה?

שמואל תמיר (הליכוד):
האזן לתשובה כולה.

עקיבא גוף (הליכוד):
אולי תקשיב בשקט?

היו"ר ב. צ. קשת:
חבר-הכנסת אליעד, אני מבקש להפסיק.

מנחם בגין (הליכוד):
איזו התלהבות?

היו"ר ב. צ. קשת:
חבר-הכנסת אליעד, למה אינך מקשיב לי?

שמואל תמיר (הליכוד):
אם אתה בטוח בדעתך, האזן לדעתי והבית יקבע את עמדתו. לא הפרעתי לך.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
תלמדו לשאת הפרעות. אתם ראשי המפריעים.

שמואל תמיר (הליכוד):
לא הפרעתי לך.

מסח גרופר (הליכוד):
תצחק, תצחק, תעמוד, זה יותר יפה.

שמואל תמיר (הליכוד):
לפחות תכנה זאת קריאת-ביניים ולא הפרעה.

אני זוכר את ההמשך, ואיש לא יתעלם ממנו, כש-הנציג המוסמך והעליון של הוועד הערבי העליון, חגי אמין אל-חוסייני, יצא וזכר ברית עם היטלר להשמד יהודים, לא בארץ-ישראל אלא ברחבי אירופה, והפעיל את המוסלמים ביוגוסלביה להקים פלוגות מיוחדות לרצח היהודים באירופה, שמה יעלו אי-פעם לארץ-ישראל, ואני ער לבעיה הזאת מאוד, למשמע דבריהם ומעשיהם של ממשיכי דרכו של המופתי — חוואתמה, ג'יבריל וערא-פאת כאחד.

הרי לפנינו דבריהם המפורשים. נשאל החודש ג'יב-ריל:

"Do you mean that even after the establishment of a Palestinian state in the West Bank and Gaza, you will be unwavering in your aim to destroy the State of Israel?" The answer: "Yes, we will establish our state and at the same time remain loyal to the strategic aim of our revolution. We will advance step by step towards our objective."

והוא ממשיך ומגמק איך. ג'יבריל אומר, הרי דבריו:

"The struggle between us and Israel is one of existence — either we or they; we will not allow American, Soviet or Arab Jews to remain in Palestine."

אני מצטט מהוועדה רשמית שלו. ה"פתח" המתון, כפי שנוהגים לקרוא לו עכשיו במערך, מדבר על הממשלה הסוציאליסטית של מדינת ישראל:

"The Fascist enemy who has continued his inhuman act of aggression against our people and our nation can be deterred and his menace checked only by armed revolutionary violence against his structure until all the pillars of his existence are liquidated."

— עד שיפלו כל עמודי-הקיום של המדינה הציונית. וערפאת עצמו — — —

(חבר-הכנסת נ. אליעד קורא קרי-את - ביניים)

היו"ר ב. צ. קשת :

חבר-הכנסת אליעד, אל תענה על כך, בבקשה. אני מבקש לא להפסיק כל הזמן את הנואם.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):
אדוני היושב-ראש, כשדיבר חבר-הכנסת אליעד — לא הגינות כל-כך.

שמואל תמיר (הליכוד):
לא הצלחתי לדבר שתי דקות רצופות.

היו"ר ב. צ. קשת :
רגע אחד. המדובר כעת היה בפגיעה ביושב-ראש. חבר-הכנסת גולן, אני קורא לך מחר לפתוח את הפרו-טוקול של הישיבה, ולאחר שתראה כמה פעמים הגנתי על חבר-הכנסת אליעד — אני מרשה לך במליאה לבקש סליחה מהיושב-ראש.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
יש להם תסביך נחיתות.

שמואל תמיר (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר גלויות : אפילו היו העובדות ניצבות כצדק מול צדק, אם יצר קיום אלמנטרי בנו — חייבים היינו לומר גלויות : הצדק שלנו עדיף לנו, אפילו היו הדברים כך. אבל אין הם כך. נוסף על זכויות היסטוריות למכביר העומדות מצד זה, לעומת העובדה שמעולם לא היתה מדינה ערבית פלשתינאית — יש מציאות של עשרים-ואחת מדינות עם דגל ערבי, עם מאה מיליון נפש, מן האוקיינוס האטלנטי ועד למפרץ הפרסי, לעומת עם אחד המבקש קורת-גג תחת השמש. יש מציאות שגם אם נכונה העובדה שיש שם שמוקד פליטים — כאן יש סכנת השמדה פיסית וחיסול עתידו של עם. אם יש עם ערבי מאוחד, כפי שאומרים לנו — העם הערבי המאוחד הזה במדינתנו אינו נותן לפלשתינאים האלה זכות אזרח, זכות בחירה. הוא אינו טורח כהוא-זה לשיקומם. בעשרו הגלובאלי הענקי, עם אוצרות הנפט, הוא נותן להם להירקב במחנות ועושה בהם שימוש ציני, נתעב, לשרת את האינטרסים האימפריאליסטיים של הפאן-ערביסם מן ה-אוקיינוס האטלנטי ועד למפרץ הפרסי, כמכשיר נגד עצם קיומנו כעם וכמדינה.

הפתרון לבעיה של ערביי ארץ-ישראל — והיא קיימת — הוא בשילובם במדינות האזור, במדינות הערביות ובתחומי הריבונות הממלכתית העברית כאחד.

דינם של ערביי ארץ-ישראל בשכם ובחברון ושל הפליטים בעזה אינו יכול להיות שונה מבחינה זו מדינם של ערביי ארץ-ישראל ביפו, בנצרת ובמשולש הקטן ; שאם לא כן, אם אתה מקים מדינה ערבית פלשתינאית, אתה מוזמן עליך מרי של 400,000 ערבים ישראלים שיצטרפו בהכרח אל הישות הפלשתינאית. יש פתרון לבעיית הערבים של ארץ-ישראל על-ידי שיקומם בכל מקום שאנו נשארים בו, על-ידי שיקומם בירדן, על ידי שיקומם בעיראק ובמצרים. ואני פונה אל כל אלה שמ-דברים על ישות פלשתינאית ואומר : אם הישות הפלשתינאית היא טבעית — ולמעשה רוב חלקי הבית הזה, אם לא כולם, הסכימו או השלימו בעל-כרחם עם חלוקתה, בהיות הצד המזרחי של ירדן בידי ערביי ארץ-ישראל — ובכן, אם תאמרו שהישות הפלשתינאית היא דבר טבעי,

היו"ר ב. צ. קשת :
חבר-הכנסת אליעד, זה לא ייתכן. לך הפריעו 15 איש. אתה רוצה יחידה לענות לכולם ? זה לא ייתכן.

יחודה שערי (המפלגה הליברלית העצמאית):
למה אין היושב-ראש — — —

— — — וערפאת נשאל בראדיו אמריקאי, במקום שהוא רוצה לעשות רושם מתקדם :
"Do you think Israel as it is now, the State of Israel as it is today, has a future in the Arab world?"

(קריאה :
חבר-הכנסת אליעד, אתה רוצה כך להתייחס ברצינות לנושא "המקודש" של הפלשתינאים ? משיב איפוא ערא-פאת ה"מתון" :

"I think the only future is to accept our point of view — to live together in our democratic Palestinian State."

אדוני היושב-ראש, אני מבקש את תומכי ההגדרה העצמית הפלשתינאית — — —

דוד קורן (המערך):
יש חברי כנסת שרוצים שתתרגם את זה.

שמואל תמיר (הליכוד):
אתרגם את הדברים של האחרון, של ה"מתון".

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
על חשבון הזמן שלך, אני מקווה.

היו"ר ב. צ. קשת :
אל תחלק פה זמנים, ופחות להתחכם.

שמואל תמיר (הליכוד):
"למדינת ישראל יש עתיד אחד בלבד : לקבל את עמדתנו — לחיות אתנו במדינה הפלשתינאית הדמוקרטית."

אדוני היושב-ראש, אני מזמין את תומכי ההגדרה העצמית הפלשתינאית לציין אישיות ערבית אחת מחוץ לתחומי שליטתה של מדינת ישראל האומרת שיש זכות קיום למדינת ישראל בשלום, בצד מדינה פלשתינאית המיתוספת על ירדן — — —

(קריאה : מי שאומר כזאת כולאים אותו בבית-הסוהר).

— ואני מזמין את יוזמי ההגדרה העצמית הפלשתינאית להצביע על אישיות פלשתינאית אחת מחוץ לתחומי מדינת ישראל האומרת שמדינה פלשתינאית תהיה מיוצגת על-ידי מישוה אחר מלבד האירגונים האלה.

לכן האומר כיום : מדינה פלשתינאית — אומר : (א) מדינה פלשתינאית על חשבון שטחה של ארץ-ישראל ; (ב) בידי אירגוני הרצח. זאת המציאות האובייקטיבית, ומי שמתעלם ממנה בורח מן המציאות.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
חבר-הכנסת תמיר, יש צדק במה שאתה אומר — — —

שמואל תמיר (הליכוד):
זה לא ייתכן. אני לא דיברתי שתי דקות ללא הפרעה. אתה נוהג בדרך בלתי-תרבותית, סלח לי.

שוחררים. לא עשינו דבר של ממש, מתוכנן ויעיל, למיזוגה במציאות החדשה המשותפת. הרגשת הארעיות וחוסר הוודאות שהקנינו לערבים אלה ולמעמדם בתוכנו השאירו מקום לחולמים בפנים ולחותרים מבחוץ לרקום מזימות וציפיות לשעות כושר ולתכנן מעשי חבלה ומרידה נגד שלטון ישראל.

חוסר היוזמה בפירוק מחנות הפליטים, פיזור יושביהן ויישובם; חוסר המעש באירגון החיים המוניציפאליים והתרבותיים במסגרות אוטונומיות מוכרות ומבוקרות, הקמת שכונות חדשות בלב הערים הערביות; חוסר המעש בטיפוח ובגיבוש שכבת עסקנים ערביים שתמצא לשון משותפת להידברות והבנה עם נציגי עמנו ומוסדותינו; הימנעותנו מהחלת החוק הישראלי בשטחים — חוסר האונים בכל אלה השאיר את השטחים המשותפים רים במצב של שטח הפקר שעל הבעלות עליו והשלטון בתוכו רבים הממלכה ההאשמית ואירגוני הטרור הערבי. אנו הועמדנו לפני שוקת שבורה, ומתוך הוויכוח שבחוכנו עלול להתקבל הרושם המזוה והמשונה שכמש-קיפים מהצר עלינו רק לחוות דעתנו למי משניים אלה מגעת הבכורה — אם כדעת הרוב בממשלה בראשות מר רבין, או כדעת המיעוט בראשותם של האדונים קול ושם טוב.

לאחרונה עולה נושא ויכוחים זה גם על שולחן הממשלה ואחדים מדובריה אף מיהרו לאמץ לעצמם הגדרות שמאלניות שאך אתמול פסולות היו להישמע. מדברים על "ישות פלשתינאית" מוגדרת; רואים בכך דבר סביר שסימניו ברורים ומוכרים. והרי משמעותה המסקנית של "ישות" זאת היא מדינה פלשתינאית בחלק של ארצנו. כלום מן הצורך הוא להזכיר לממשלה זו שמדובר על חלקי ארץ-ישראל, לב לבנה של מולדתנו ההיסטורית? וכי יש להפנות את חברי הממשלה לקווי היסוד של הממשלה הקודמת ושל הממשלה הזאת, לפיהם נטלו על עצמם התחייבות ברורה ומפורשת? האם כבר שכחו ראשי המפלגה הדמוקרטית בממשלה זו את הבטחתם לבוחר, מלפני חודשים מספר בלבד, שאין מקום למדינה נוספת בינינו לבין הירדן? ומה יאמרו על הכוחות החד-משמעית של ראש הממשלה שלא יהא הסכם של ויתורים בלי לשאול מחדש את העם? והאם אפשר להסתבך בשיחות ובמשא-ומתן על ויתורים ונסיגות, ואחר כך לסגת מהם בקלות? ומי בעצם לוחץ עלינו בשעה זו להעלות נושא הרה-סכנות זה בתוכנו, ועם אחרים, אם לא הדחפים הפנימיים, יצר החדשנות וההסתבכות העצמית?

חברי הכנסת, גם אם ירצה מי להתעלם מהגישה העקרונית שיסודותיה באמונה ובהיסטוריה שלנו, כיצד יוכל שלא לשקול את הצד הבטחוני שבבעיה? האם קיימת חוות-דעת כלשהי של מומחים צבאיים הממליצה על ויתור. על הירדן כגבול בטחון? ההגיון הצבאי מחייב את קיום הגולן בידיו לצורך הגנה על יושבינו בצפון והמכתוב את מאבקנו המדיני להרחיק את גבולנו עם מצרים הרחק ככל האפשר ממרכזי הישוב שלנו — אותו הגיון צבאי ממש אוסר על כוחותינו לזוז מן הנחר המחלק בין שתי גדותיו.

אם חלילה יקום ביום מן הימים שלטון ערבי כלשהו, ירדני או פלשתינאי, בגדה המערבית או בחלק ממנה, יהיה זה שלטון קיצוני-קנאי שיהפוך את החיים בגבול לגיהנום, וכל גבול כאן הרי הוא סמוך למרכז ארצנו.

היא תמצא שם את ביטויה, ואז נראה כי הישות הירדנית היא מלאכותית. ואם תאמרו שהישות הירדנית היא טבעית, והיא הביטוי הטבעי לערביי ארץ-ישראל שקיבלו חלק מארץ-ישראל להגדרה עצמית — אז נראה כי הישות הפלשתינאית היא מלאכותית.

לדידי, הבדואי מסאלט והערבי ברבת-עמון שברח משטח ארץ-ישראל המערבית, גם זה וגם זה הם ערביי ארץ-ישראל, שעל-ידי חלוקה מזה ומזה לנהר קיבלו אפשרות להגדרה עצמית. הוא קורא למדינתו ירדן, בקרא לה ירדן; הוא רוצה לקרוא לה פלשתינאית זה עניינו שלו. אבל הייתכן לדרוש שנכונן כמו ירדני את המכשיר המלאכותי הזה שכל יעדו הוא להוציא אותנו מהמשחק, לשלול את עצם קיומנו? — הלא זאת התאבדות ממש.

היו"ר ב.צ. קשת:

חבר-הכנסת תמיר, עליך לסיים.

שמואל תמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הזכות לביטוי חפשי עומדת לכל אזרח ולכל חבר כנסת. אבל אנו משחקים באש, בכך שבארץ זו, מתחומי שליטתנו, אנו מסייעים לכינון, לקיום ולהגברת העוצמה של הגולם הזה שיקום על יוצרו; ויוצרו, בין היתר, הם ישראלים דוברי עברית.

אני קורא לבית, למרות כל חילוקי הדעות בתחומים ובעניינים שונים, בכלל זה בעניין פשרה טריטוריאלית — לכונן אחדות לאומית בעניין שלילת הסכנה הסרטנית של כינון מדינה נוספת שתהא ראשית הקץ של מדינת ישראל.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

אבל לא על זה הוויכוח.

שמואל תמיר (הליכוד):

מבחינה זו, אדוני היושב-ראש, החלטתה של הממשלה שבלמה סכר מסויים בענין זה — ואני מדבר רק על העניין הזה — היא צעד בכיוון הנכון. יש מחלוקת בינינו על חלקים אחרים. אבל בכיוון זה, מבחינה מסויימת, לשיטתה, היה זה צעד בכיוון הנכון — אף-על-פי שהיתה צריכה להימנע מאיזכור מפורש של הפלשתינאים. אני קורא למערך, אני קורא למפלגות הממשלה, לעשות צעד נוסף בעקבות החלטתם, ולפעול בבית, בתוך המחנה, ולגרום לכך שצעירים ילידי הארץ יפסיקו לשאול שאלות כופרות שמקורן באותו בולמוס המתיימר להיות מתקדם ושעלול להביא את מדינת ישראל לעברי-פי-פחת. הכירסום העצמי, אדוני היושב-ראש, הוא המסוכן בכל אויבי ישראל.

אני מציע לקיים דיון במליאה על הנושא.

היו"ר ב.צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת רפאל, להצעה לסדר-היום באותו נושא.

יצחק רפאל (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מצבנו המדיני המעורר, שבראש וראשונה ממשלתנו נבהלת מפניו עד כדי הטלת מבוכה בעם, איננו תוצאה של מלחמת יום הכיפורים בלבד. מקורו במחדלים ובמדיניות שוגה ומוט-עית מאז מלחמת ששת הימים. אך אשמחנו היא שבחוק-פה של שבע שנים לא ביקשנו דרכים לשילובה האמיתי של האוכלוסיה הערבית הגדולה שבחלקי ארצנו המ-

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת משה דיין, להצעה לסדר-היום באותו נושא שהוגשה על-ידי חבר-הכנסת מרדכי בן-פורת.

משה דיין (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ללא כל קשר עם החלטת הממשלה, וגם לא בעקבות דעות והודעות שונות שהושמעו לאחרונה, אני חושב שיש מקום לדיון בנושא זה במליאת הכנסת, מפני שבפועל אנחנו עומדים לפני שאלות קשות וקובעות, מהקשות והקובעות ביותר בתול-דותינו. אינני יודע אם זה צריך להיות דיון בטחוני, או דיון מדיני, או דיון לאומי, או כל אלה גם יחד. זה צריך להיות דיון יסודי מאוד.

ראשית, הערכים הם היום פחות או יותר מאוחדים ביניהם בנושא זה, מאוחדים ביניהם בעמדה לגבי ישראל בתביעה לנסיגה מוחלטת לקווי 1967 והגשמת "האינטר-סים הלגיטימיים" של הפלשתינאים. אינני יודע אם יש דוברים מוסמכים בשם הפלשתינאים, אבל המדינות הערביות מאוחדות בנושא זה בעמדה של דרישה לנסיגה מוחלטת מצדנו מהשטחים שנכבשו על-ידנו במלחמת ששת הימים; ונוסף לכך לתת לפלשתינאים דבר שאיננו מוגדר כל כך: "זכויות לגיטימיות" או "אינטרסים לגיטימיים". אמנם איננו יודעים עד איזו מידה של התחייבות תגיע מצרים, אם לא נמלא מה שסוריה תרצה, או סוריה ומצרים יפעלו נגדנו אם לא ניענה לתביעות הירדניות. אבל אני יודעים שיש להן עמדה משותפת וקשר הדוק, מבלי לקבוע באיזו מידה התחייבו לעזרה מלחמתית הדדית.

אני רוצה לומר דברים אחדים לגבי המדינות הערביות והמלחמה. המדינות הערביות מוכנות עכשיו לחזש את המלחמה; מוכנות מבחינה צבאית ומוכנות מבחינה לאומית פנימית, מצב הרוח וההנהגה. וכאשר אני אומר "עכשיו", אינני מתכוון לחודש—חודשיים. אני מתכוון מבחינת העמדה והמצב במדינות הערביות בכלל. במלים פשוטות: סוריה מוכנה להילחם למען רמת-הגולן. סוריה מוכנה להילחם כדי לזרוק אותנו מרמת-הגולן. היא רואה ברמת-הגולן חלק מסוריה. היא רואה בנו פולשים זרים. אין היא צריכה הנמקה מוסרית בשביל זה. היא מוכנה אולי להילחם בנו גם מעבר לרמת-הגולן.

עלינו לדעת שהמדינות הערביות מוכנות ללחום על יציאתנו מהשטחים הנמצאים בידינו מאז 1967; הן מוכנות לכך מבחינה לאומית ופנימית. והן רואות את עצמן מוכנות מבחינה צבאית. בעניין זה אני רוצה לומר כמה פסוקים.

מאז 1967, לאחר המפלה שהיתה לערבים ב-1967, פעלה ברית-המועצות כמייטב יכולתה ותבונה הצבאית, חיפשה ומצאה דרכים לחזק אותם, ובמידה רבה גם לתת פתרונות צבאיים לנושאים שהתבררו כנקודות-תורפה בכוחות הערביים, כגון טילים נגד מטוסים, משום שחילות האוויר הערביים אינם יכולים להתמודד עם חיל האוויר שלנו, וכן טילים נגד טנקים. ובעיקר — חימוש כמותי כדי לתת ביטוי לעובדה שצבאות ערב יכולים לגייס למעלה ממיליון חיילים, ואנו איננו זכולים לתת חרות בהם בכך. ובתקופה הזאת, בכוח-האדם הרב שיש לערבים, ביכולת הטכנולוגית, בתבונה הטכנולוגית וב-פיתוח הטכנולוגי שיש לסובייטים, הקימו את הכוחות הצבאיים שהם יותר חזקים לאין ערוך מאשר היו ב-1967.

לא רציתי לומר בכך שאין מקום למשא-ומתן בינינו לבין הממלכה ההאשמית על הסדר של שלום. אפשר לדון עמנו יחסי שכונות תקינים, על פתיחת גמל לשימושה בצוה וגישת חפשיית אלה, על אפשרות של זיקה וקשר בין האוכלוסיה הערבית כאן ושם, על הסדר בעניין המקומות המקודשים להם, על הנחות והקלות במעבר על גשרי הירדן, ואולי על עוד דברים כאלה ואחרים. ואמנם הגיעה, לדעתי, השעה לתכנית ישראלית ברורה, גלויה ונועזת, שאין עמה גימגום ואין עמה אשליות. לגבי הממלכה ההאשמית. אולם עדיין מוקדם לנהל משא-ומתן אתה. והחלטת הממשלה של השבוע היא איפוא חפוזה ובטרה עת. קודם למשא-ומתן אתה המשך המשא-ומתן עם הגדולה בין המדינות השכנות, עם מצרים. רק לאחר שיושב הסכם עם מצרים על הפסקת הלחימה, על ייצוב קו גבול חדש, על פירוז סיני, יבוא תור המשא-ומתן עם ממלכת ירדן.

בינתיים מחובתנו לנצל כל יום לחיזוק ולהרחבה של התנחלותנו, העירונית והכפרית, בגדה המערבית. האם סבור עוד מישהו שאפשר להחזיר לאחור את שעוננו הלאומי ולאסור את ההיאחזות הישראלית בחלקים מסויי-מים של ארצנו? ואני אומר ברורות שאני שולל בתכלית את שיטת ה"חאפ" בהתנחלות, ללא אישור ממשלתי וללא הכוונה ממלכתית. אני יודע שיש שאלת כוח-אדם ומצעים ובעיות של בטחון שוטף, ושיקולים של מוקדם ומאוחר. אבל הממשלה חייבת, תוך שיקולים מדיניים ולאומיים, להגביר את הקצב, לעודד את ההתעוררות ולדרבן כל מעשה חלוצי.

לא אחת ולא שתיים העליתי מעל במה זו את שאלת יישובה של יריחו הריקה לחצאין. הרי תכנית זו ודומות לה הולמות את קווי היסוד והמצע גם של הממשלה הזאת. או אולי הדיבור וגם הכתב אינם מחייבים עוד? כי אמנם החלה ממשלה טכנה זו מבחינת הסמכות לדבר בלשונות רבות. הנה מזהיר ראש הממשלה ב"בית ברל" מפני היתפסות לביטוי "ישות פלשתינאית" העלול, לדבריו, לערער סיכויי השלום. ובאותו יום ממש מודיע שר ההסברה כי דווקא אפשר לדבר עם אש"פ. עוד לא הספיקו ליישב את הסתירה בין שניהם — מכרזו השר חיים בר-לב: "ישראל תחזיר לירדן את רובה של הגדה המערבית". ואין הוא משמיע דבריו זה אחר כוס בירה, תוך מצב-רוח מיוחד ב"מועדון התיאטרון", אלא גם בפני עתונאים אמריקניים דווקא. האם זוהי האספקה שבה מצייד שר המסחר והתעשייה את עמיתו שר החוץ לקראת ביקורו הראשון בארצות-הברית בתפקידו החדש? והאם כך לדעתו עלינו להתחיל את המשא-ומתן כפי שהחליטה הממשלה? והרי מר אלון עצמו מנסה בתפ-קידו החדש לטשטש ולהשכיח את הזכרתו על הסכם הפרדה עם ירדן, ואפילו את "תכנית אלון" המפורסמת. בעצם, כמה שרי חוץ פועלים בממשלה זו?

אם מר אלון יוצא לזושינגטון לשם היכרות, ללימוד עניינים, לטיפול בשאלות שוטפות, להסברת עמדתנו ולחיוק מעמדנו, הריני מאחל לו הצלחה בשליחותו. אולם עלינו לזכור שאין לו ייפוי-כוח להעלות בהודמ-נות זו רעיונות ותכניות שלא נתבררו בתוכנו די צרכם. הממשלה הזאת, מבחינת הרכבה ובסיסה הפאראלאמנטארי, הצר, אין לה סמכות מוסרית להסתבך בהתחייבויות כל-שהן בשאלות לאומיות גדולות, עד שהעניינים יידונו ויוכרעו בכנסת.

לכן אני מציע דיון במליאת הכנסת.

טים ובאירגוני הטירור. אינני חושב שיש לה ימרה לייצג אותם. כלומר בסופו של דבר יש גוף פלשתינאי, יקראו לו כאשר יקראו לו, שגם ירדן איננה טוענת שהיא מייצגת אותו. היא יכולה בקושי לייצג — אם בכלל — את תושבי השטחים. ואינני יודע באיזו צורה. בעניין השטחים רוצה אני לומר שני דברים מקדימים. ראשית, אינני חושב שאת הדעה שאני מביע — ויותר משאינני חושב, יש לי סיבות טובות לא לחשוב — תקבל ירדן. וכשאני מציע עקרונות אלה אין פירוש הדבר שאני בא לכנסת ואומר: יש סיכוי שירדן תאמץ אותם או תקבל אותם. אינני חושב שירדן תקבל אותם. אני מביע את דעתי, אבל אינני רוצה שתחברי הכנסת יניחו שמעו שאני סבור שאלה עקרונות שצריכים להנחות אותנו, אני גם סבור שהם יתקבלו על דעתה של ירדן.

דבר שני: אינני חושב שירדן או איו מדינה ער-בית אחרת מוכנה עכשיו לעשות אתנו הסכם קבע, סופי, הסכם שלום תקין ושלם. כשאני אומר "עכשיו" כוונתי לשלב הזה. אינני יודע אם חודשים, אבל אינני מדבר על טווח של שנים. אינני חושב שמצרים תרצה לעשות הסכם שלום ללא סוריה, ללא ירושלים, ללא הפלש-תינאים, ומי שיחיל לא יהיה מוכן לעשות אתנו הסכם שלום סופי. אולי בשלבים יותר מאוחרים. כלומר: גם אם הדברים שאני אומר, הדברים שנראה לי שצריכים להנחות אותנו, הם דברים נכונים למצב הנוכחי — לגבי מה שאנחנו צריכים לעשות עכשיו, המצב הזה איננו מצב שיש בו סיכוי להגיע להסכם שלום של קבע עם איו מדינה ערבית.

על שני דברים עלינו לא לוותר במסגרת איוה הסכם שהוא עם ירדן, הסכם זמני או הסכם קבע. ראשית, עלינו לא לוותר על התיישבות, התנחלות והימצאות ישראלית של יהודים ישראליים בכל מקום בגדה המער-בית; על הזכות להתיישב ולהימצא בכל מקום. שנית, עלינו לא לוותר על זכותנו לקיים בגדה המערבית מיתקנים שיבטיחו את בטחונה של ישראל, מיתקנים צבאיים, בין על הירדן, בין על ההרים, בין מחנות צבא ובין הסדרים אחרים. כלומר, בגדה המערבית אני רואה קודם כל שני אינטרסים שלנו שעליהם איננו צריכים לוותר: (א) זכות להתיישבות קבע, לא זמנית, זכות להתנחל בכל מקום ולהימצא בכל מקום בגדה המערבית, לא בחסד; (ב) להבטיח את בטחונה של ישראל. כשאני אומר "ישראל", אני מבדיל בין ישראל לבין הגדה המערבית. פירוש הדבר שאינני מציע לספח את הגדה המערבית. לעשות אותה לישראל, שאם לא כן אין צורך לעשות את ההבחנה בין הגדה המערבית לבין ישראל.

לעומת זאת אני רוצה לדבר על שני דברים שאינני חושב שעלינו להיות מעוניינים לעשות אותם בגדה המערבית ובעזה: האחד לשלוט עליה; השני — לגשל אותם, לרשת אותם. אולי הדוגמה הטובה ביותר היא קריית-ארבע. ישנה חברון — חברון עם כל המורשת, עם כל המסורת המכובדת. אבל כאשר באנו לגבעה החשופה שהיו עליה בקושי שניים וחצי עזים, הקימונו קריה, הבאנו ברכה לעיר. זה לא נישול, זה לא אומר לרשת אותם במובן זה שנבוא במקומם, שהם צריכים להסתלק משום שאנחנו באים לשם. מותר לנו לשבת על הגבעה ההיא. נדמה לי שכאן בבית יש כמעט תמימות דעים לגבי גוש-עציון. אך כל המסורת של

אני אומר זאת מפני שאינני מקל — ואני מניח ששום איש בארץ איננו מקל — בתשובה שאנו צריכים לתת לשאלות העומדות לפנינו. כלומר: אם אנו אומ-רים שסוריה מוכנה ללחום כדי שנצא מרמת-הגולן, ואם אנחנו אומרים שאיננו מוכנים לוותר, זאת אומרת שאנו מוכנים ללחום על הישארותנו ברמת-הגולן. ואם אנו מביאים בחשבון את ההתפתחות וההתעצמות של הצבאות הערבים, הרי אנו צריכים לעשות חשבון נשק וחשבון נפש. יש לנו עכשיו חשבון נפש ויש לנו חשבון נשק עם ארצות אלו. ושאלות אלו אינן קלות לתשובה.

ובנושא המדיני: ברית-המועצות בוודאי תומכת בער-בים ובתביעות שלהם. אינני בטוח שארצות-הברית תת-מוך בנו, בעמדה שלנו, בשום לב לגיסוחים אמריקאיים האומרים שהם ערבים ויעשו כל מה שדרוש לקיומה של ישראל, אבל לא לכיבושיה של ישראל. אינני יודע אם אי-פעם ניתנה הגדרה זו כהודעה רשמית. אבל בנסיין להגדיר כאן את העמדה האמריקאית אני מוכן לומר שלא בכל המקומות שנחשוב שאנחנו מוכנים ללחום עליהם, לא לוותר עליהם, ניהנה מתמיכה אמריקאית כשם שהערבים ייהנו מתמיכה סובייטית. לכן אם הער-בים מוכנים ללחום, באותם מקרים — אינני אומר בכל מקרה — שהם מוכנים ללחום, ואנחנו בחליט כי על אותם שטחים איננו מוכנים לוותר, לפני שאנחנו מקב-לים החלטה כזאת צריכים אנו להביא בחשבון את התוצאה. זאת צריכה להיות תוצאה של נכונותנו למל-חמה. ואז צריך לדעת מהו הכוח הערבי, ומה מידת התמיכה, הגישה והעמדות המדיניות הן מצד ארצות-הברית והן מצד ברית-המועצות.

לא כל המדינות, ובוודאי לא תמיד, צריכות ללחום למען המולדת. יש מדינות שלעולם אינן צריכות ללחום למען המולדת. אולי זה נשמע כפראזיולוגיה. אנחנו עלולים להימצא במצב שנצטרך ללחום למען המולדת. יש מדינות שאלוהים עוז להן והן פטורות מצורך זה. יש להן מולדת ואין הן חייבות ללחום למענה. אנחנו, בעולם הערבי שמסביבנו, איננו פטורים מאפשרות זו, משאלה זו. לכן אני אומר שאנחנו צריכים לעשות את חשבון הנפש וחשבון הנשק.

לאחרונה, אני רוצה לומר לגבי ירדן: אם אני מבין כראוי את עמדתה של ממשלת ירדן, כאשר נשמעת התביעה שננהל משא-ומתן עם ירדן עכשיו, אני חושב שאין כוונתה של ירדן — אם היא אמנם רוצה — שעכשיו היא תהיה בת-שיח שלנו במשא-ומתן. אין פירוש הדבר שירדן אומרת שהיא רוצה להגיע להסכם אתנו על שלום קבע. אם אני מבין כראוי את עמדתה של ירדן — היא איננה רוצה להיות האחרונה בנסיגה הישראלית כפי שנעשתה לגבי מצרים וסוריה, להיות האחרונה בחור. מדוע ירדן עכשיו? האם באמת ירדן מוכנה לעשות אתנו שלום קבע כולל לפני מצרים ולפני סוריה? לא. תורה עכשיו כדי שלא להיות אחרונה בנסיגה של הכוחות הישראליים, כפי שכבר נעשתה במסגרת הפרדת הכוחות במצרים ובסוריה. ירדן רוצה את חלקה היא בעניין זה. זה מה שמביא אותה עכשיו לתור זה — אם אני מבין את עמדתה כראוי.

דבר שני לגבי עמדתה של ירדן: בנושא הפלשתינאי היא רואה את עצמה, או מוכנה לראות את עצמה, כמיי-צגת את הפלשתינאים שבגדה המערבית, אולי גם בעזה, אך לא אלה שנמצאים בלבנון, בסוריה, במחנות הפלי-

פה כל הזמן והוא יענה. נוסף לזה מעירים את תשומת-לבי לכך שארבע הצעות האלה הוכרו כדחופות, ואילו הצעתו של חבר-הכנסת וילנר היא הצעה רגילה. ובכן, כאמור, רשות הדיבור לסגן ראש הממשלה.

סגן ראש הממשלה י. אלון:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההצעות לסדר-היום שאנו עוסקים בהן עתה מוגדרות בזה הלשון: מדיניות הממשלה בעניין ירדן והפלשתינאים. תסכימו אתי, חברי הכנסת, שחלק הארי של הדברים שהושמעו מעל במה נכבדה זו מפי כל ארבעת חברי הכנסת שנימקו הצעותיהם הדחופות לסדר-היום לא נגעו במדיניות הממשלה, לפחות לא נגעו בהחלטות הממשלה שפורסמו ברבים על-ידי דובר הממשלה והיו לגגד עיני חברי הכנסת הנכבדים. הגדיל לעשות חבר-הכנסת תמיר אשר ניהל ויכוח נוקב עם אירגוני הטרו והחבלה — ויכוח שלי לעשותו ואפשר להחמיר בו כהנה וכהנה. הוא גם התווכח עם בעלי התפיסה הגורסת הקמת מדינה פלשתינאית נוספת בגדה המערבית, ובקושי, אגב הווי-כוח על שלמות הארץ, בעצם כמעט בסוף דבריו או בקצה דבריו, נגע במשהו גם בהחלטת הממשלה בנדון; ואת בשעה שגם בדבריו של ראש הממשלה, כאשר הציג את הממשלה לפני הכנסת, וגם בהחלטות הממשלה בשיבתה ביום א' האחרון, נאמר בפירוש שנושא הפלשתינאים יהיה חלק מהמשא-ומתן עם ממשלת ירדן, נאמר בפירוש שאין ולא יהיה משא-ומתן עם אירגוני הטרו והחבלה הגורסים חיסולה של מדינת ישראל. ובכן, עם מי היה כאן הוויכוח? כאן הוגשה הצעה דחופה ויושב-ראש הכנסת והסגנים הנכבדים הכירו בדחיפות ההצעות. הוויכוח היה על החלטות שלא נתקבלו, בעצם בניגוד להחלטות שנתקבלו.

בסוגיה זו אפשר להרבות כהנה וכהנה. אינני מתכוון אגב תשובה להצעות לסדר-היום לנסות לנחם את הבעיה במלוא מורכבותה, או במירב מורכבותה, שהיא הרי מורכבת מאוד. חוששני שמכאן ומכאן הקלו על המלאכה. מצד אחד נכון הדבר שלעם הפלשתינאי אין שרשים בהיסטוריה. כעם לעצמו, ייחודי, לא היה קיים בתולדות עמי ערב, כשם שלמעשה ארץ-ישראל לא היתה באותה תקופה יחידה מדינית לעצמה, אלא פרוכניציה באימפריות גדולות, בכללן האימפריה המוסלמית הגדולה בתקופת הזוהר שלה לרבות תקופת האימפריה העות'מאנית, שגם היא היתה מוסלמית. בעצם משהו מעין יחידה מדינית ארץ-ישראל, תחילה בשתי גדות הירדן, לאחר מכן בגדתה המערבית בלבד, החלה קורמת עור וגידים תחת המשטר הבריטי. כל זה נכון. מצד אחר, נכונה גם העובדה שמאז חולק המורח התיכון בין מעצמות ההסכמה בשלהי מלחמת העולם הראשונה הותוו גבולות חדשים בין מדינות ערב לבין עצמן ונקבעה יחידה גיאוגרפית בארץ-ישראל, וכשם שבכל טריטוריה ערבית — אגב, זה חל גם ביבשות אחרות לגבי עמים אחרים — החלו מתגבשים עמים בתחומי הגבולות שנקבעו להם, לעתים קרובות בשרירות-לב של הכובשים, כך גם בתחומי ארץ-ישראל החל הישוב הערבי לקבל יותר ויותר קווי ייחוד משלו. נכונה הקביעה שאילו חולקה מפת המזרח התיכון אחרת היה אולי גורלם של ערביי ארץ-ישראל שונה.

אינני רוצה לומר שברגע שבעיית הפלשתינאים הקיימת תבוא על פתרונה ייכון השלום באורח אוטומאטי עם

גוש-עציון היא של שלושים-ארבעים שנה, והמסורת של חבורן ודאי שאיננה נופלת מהמסורת של גוש-עציון, אם זו שאלה של מסורת. גוש-עציון כן, קריית-ארבע לא? אבל אין אני חושב שעלינו לשלוט בשכם או לרשת את שכם ולהושיב יהודים במקום ערבים. אינני חושב שבשומרון אסור וביהודה מותר. לפי מדיניות ממשלתי ולפי החלטות מוסמכות, כשאני אומר "זכות בכל מקום", אינני חושב שצריך לפשוט כארבה. צריך לדעת מתי. הזכות צריכה להיות בכל מקום — גם ביהודה, גם בשומרון, גם בבקעה וגם בהר, אבל לא במקומם של הערבים. אלא לידם; לא כדי לשלוט בהם אלא כדי ליישב אנשים שלנו, כי זו המולדת שלנו.

דבר אחרון לגבי הפליטים. השאלה קיימת, אבל אני לפחות אינני יודע פתרון אחר לה מאשר ליישב את הפליטים הנמצאים מחוץ לגדה המערבית — הנמצאים בלבנון, סוריה, עיראק — בארצות ערביות אחרות. לארצות אלה שני אלמנטים: האחד — שטח, אדמה, מים, ארצות שאין עודפים באוכלוסיה שלהן. דבר שני — לאומיות ערבית. אין הם צריכים לטשטש את דמותם הערבית אם הם נעשים אזרחים ירדניים, לבנוניים או עיראקיים. עכשיו יש להם דבר נוסף — הרבה כסף. במלחמת ששת הימים מצאנו בכפרים ערבים אוהלים של קרן סעד שבדית שצריכה היתה לעזור לפליטים כאן. היום יכולים הערבים לעזור לשבדיה בכספים שלהם. אין להם מחסור לא בכסף, לא באדמה ולא במסגרת לאומית. את כל אותם הערבים הנמצאים מחוץ לאזור הזה צריך ליישב, אם בחקלאות, אם בתעשייה. ישנו הכסף, ישנו הארצות, ישנה המסגרת הלאומית, ישנה המסגרת הטריטוריאלית, יש היום לעולם הערבי אמצעים כספיים יותר מאשר אי-פעם ויותר מאשר למדינות אחרות.

לכן הצטרפתי לחברי הכנסת המציעים שנקיים, במועד שהכנסת או הממשלה תמצא אותו לנאות, דיון במליאה, דיון שאולי אפשר לקרוא לו "אנחנו ושכנינו", אבל בעצם זה דיון בנושא "אנחנו ועצמנו".

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לסגן ראש הממשלה, לתשובה לארבע ההצעות לסדר-היום.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
הצעה לסדר.

היו"ר ב. צ. קשת:
בבקשה.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
סיעתנו הגישה הצעה לסדר-היום בנושא: ישראל והזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי.

היו"ר ב. צ. קשת:
היא מופיעה בסדר-היום.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
היא עומדת היום על סדר-היום, אם כן — מדוע לא תינתן לנו עכשיו זכות הדיבור?

היו"ר ב. צ. קשת:

היושב-ראש והסגנים קבעו את הסדר: לאחר הצעות אלה באה הצעתו של חבר-הכנסת כהנא, אחריה — הצעתו של חבר-הכנסת וילנר. סגן ראש הממשלה נמצא

העצמית של הירדנים והפלשתינאים תוך שלום ושכנות טובה עם ישראל.

החלטת הממשלה מסיימת בפיסקה האומרת כי הממשלה סומכת ידה על הודעת ראש הממשלה בכנסת מיום 3 ביוני 1974 שממשלת ישראל לא תנהל משא-ומתן עם אירגוני טרור אשר מטרתם המוצהרת היא הריסתה של מדינת ישראל.

אינני רוצה בהודעות זו להיכנס לוויכוח שעורר כאן חבר-הכנסת רפאל על מחזלים במשך שבע שנים. תודה לאל שמפלגתו נמצאת באופוזיציה רק שבועות מספר ולא כל שבע השנים. היו ודאי מחזלים והיו גם הישגים. אנו צריכים לטפל בבעיה כפי שהיא היום.

אם תשאלוני אומר לכם שהחלטת הממשלה מיום א' האחרון איננה החלטה חדשה, אבל היא החלטה המב-הירה את מדיניותה — וטוב שהובהרה — גם בנושא הפלשתינאים וגם בבעיית המשא-ומתן עם ירדן, כדי למנוע אי-הבנות. על-פי ההחלטה ניתן להבין בפירוש שהממשלה רוצה בפתרון הבעיה הפלשתינאית, לא על-פי הפירוש של אירגוני הטרור והחבלה שזכה לציטוטים נרחבים מפי חבר-הכנסת תמיר, אלא כדי לפתור את הבעיה הפלשתינאית על-ידי מתן אפשרות לביטוי הזהות העצמית שלהם במסגרת של מדינה ירדנית-פלשתינאית ממורח למדינת ישראל. יותר מזה, בשלב זה, אין צורך לומר.

לדעתי, ההבהרה היא חשובה כדי לאפשר לנו מדיניות חוץ פעילה המאפשרת גם נקיטת יומה וגם מתן תשובות נכונות ליזמות בלתי-רצויות. היא תמנע אחת ולתמיד מפי כנים וטובים שבין מבקריו להמשיך לטעון כלפינו שאנו מתעלמים מהבעיה הקיימת, בעיה שאי-אפשר להתעלם ממנה. אנו חיים בשנות השבעים ואי-אפשר להסתמך במדיניותנו היום אך ורק על ההיסטוריה.

כאשר תבוא שעת המשא-ומתן וכאשר יהיה לממשלה מה לדווח ויהיה צורך לקיים דיון במליאה, חזקה על הממשלה וחזקה על הכנסת שדיונים כאלה יתקיימו.

הקשבתי יפה מאוד לדברי חבר-הכנסת דיין, וכן לדברי חברי הכנסת האחרים. שמעתי את תורת האל-גברה שהשתמעה מפיו. אני מודה, טוב שהוסיף שאיננו בטוח כי ירדן תקבל הצעה כזו. יכול להיות שהרבה רעיונות השמורים בלבי — ואני יכול להרגיע את חבר-הכנסת רפאל, לא הסתלקתי אף מאחד מהם — אולי גם הם לא יתקבלו בזרועות פתוחות על-ידי ירדן. אני רוצה לומר שאם הבינוני יפה, הרי גם בדבריו של חבר-הכנסת דיין נבקעו כמה כללים שבטופו של דבר קובעים שלירדן תהיה שליטה בחלק ניכר של ארץ-ישראל. כי לא במקרה היתה הבהרה של קיום זכות להתיישבות ביהודה ושומרון; קיום זכות לקיים שורה של מיתקנים או עמדות צבאיות, ומצד שני אי-שליטה ישראלית על ערביי יהודה ושומרון. זוהי אלגברה, לדעתי אפשר לפענח אותה, היא איננה מסובכת. היא איננה עומדת להכרעה. אין לי ספק שזו אחת האלטרנאטיבות שנצטרך לדון בהן בבוא העת, אבל לא אגב דיון בהצעות דחופות לסדר-היום בעקבות החלטת הממשלה.

אמנון לין (הליכוד):

מה דעתך על הנוסחה של חבר-הכנסת דיין בעניין ההתנחלות?

כל מדינות ערב, או אפילו עם אחת ממדינות ערב. אבל דבר אחר ברור, ברור הוא ללא ספק, שללא פתרון של בעיה כאובה זו בוודאי ובוודאי שלא ייכון השלום עם שום קדינה ממדינות ערב.

אני מצטער, שכאשר דובר בבעיית הפלשתינאים, אפילו כאן היום, צוטטו שני דוברים הממוקדים זה מול זה. צוטט בהרחבה האירגון הקרוי אש"פ — ארגון לשחרור פלשתינ; וצוטטו המגמות של רבת-עמון. חברי הכנסת המבקרים את החלטת הממשלה — ועוד אומר עליה שתי מלים לפני שאסיים — התעלמו כליל מאותו ציבור פלשתינאי גדול על מאות אלפיו החי ממערב לירדן ובמספרים לא נופלים מאלה ממורח לירדן. כבר הוכיח חבר-הכנסת דיין גם רבבות פליטים בארצות ערביות אחרות. האם לא שמתם אל לבכם שדווקא אלה המביאים את דברי אש"פ כהוכחה למגמות הפלשתינאיות, כמוכח, בהיסח הדעת, בלי כל כוונה, גם הם מצטרפים אל מחנה המכירים באש"פ כדובר היחידי לבעיית הפלש-תינאים. אנחנו נמצאים במזל של הכרה גוברת והולכת, מצערת מאוד, באירגוני הטרור והחבלה בשורה של מדינות במסגרות בין-לאומיות, הכרה אשר ללא ספק מעודדת את הטרור ואת החבלה בתוך מדינת ישראל ומעבר לגבול. לכן בדברנו על הפלשתינאים או על הציבור הפלשתינאי או על העם הפלשתינאי — ואינני מציע שנסתכן כאן בהגדרות פילולוגיות — אין לשכות את הפלשתינאים עכשיו, אלה שחיים בתוכנו.

אמנון לין (הליכוד):

האם יש לך אחד שמוכן לדבר בשם הפלשתינאים?

סגן ראש הממשלה י. אלון:

אינני מוכן, בנושא כל כך רציני — — —

חיים לגדאו (הליכוד):

איוני שר החוץ, אתה מדבר על ערביי ארץ-ישראל?

אמנון לין (הליכוד):

סגן ראש הממשלה, אתה יודע בוודאי שאף אחד מהם לא יעז לקבל על עצמו את האחריות לנהל את משא-ומתן מדיני בשם הפלשתינאים. איך אתה מציע לנו דבר כזה?

סגן ראש הממשלה י. אלון:

הנה, אם כן, מה החליטה הממשלה בנדון? אני מבקש מחברי הכנסת הנכבדים שבדברים בנושא הזה ויאילו בטובם להתייחס אל החלטות הממשלה, ואל ימצאו לעצמם מפתח בוויכוח עם גורמים ועם דעות שלא אומצו על-ידי הממשלה.

(קריאה: עדיין לא אומצו.)

ומצד אחר, שלא יבקשו לפתור את הבעיה על-ידי קריאות-ביניים, כי בדרך זו לא נפתור את הבעיה.

הממשלה החליטה שישאל תוסיף לחתור להסכמי שלום עם מדינות ערב בגבולות בני-הגנה אשר יושגו במשא-ומתן. ללא תנאים מוקדמים. הממשלה תעשה למען משא-ומתן להסכם שלום עם ירדן. השלום יושג על קיום שתי מדינות עצמאיות בלבד: ישראל ובירתה ירושלים המאוחדת, ומדינה ערבית-ירדנית-פלשתינאית ממורח לישראל, בגבולות שייקבעו במשא-ומתן בין ישראל לירדן. במדינה זו תבוא לכלל ביטוי הזהות

חוברת כ"ו, ישיבה ע"ו

— הצעות לסדר-היום (אלון, קשת, ארידור, אליעד, ש. תמיר, רפאל, דיין, פעיל, טובי, שערי, לנדאו) —

הממשלה; ושנית, כיוון שיש לחברי כנסת הצעות הנוג-
עות להצעה זו או זו.

נתחיל בהצעתו של חבר-הכנסת אליעד.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אי-אפשר להצביע עכשיו כיוון שיש הצעות אחרות.

היו"ר ב. צ. קשת:
אני מבקש לחכות. ההצבעה תהיה על כל הצעה
בנפרד.

בנוגע להצעתו של חבר-הכנסת נסים אליעד, שהוא
עצמו קיבל את ההצעה של סגן ראש הממשלה, יש
הצעה לחבר-הכנסת יורם ארידור. רשות הדיבור לחבר-
הכנסת ארידור.

יורם ארידור (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע שהכנסת
לא תקיים דיון בהצעתו של חבר-הכנסת נסים אליעד.

תחילה אביא ציטוט: "שאלה: האם פירוש הדבר
שגם לאחר הקמת מדינה פלשתינאית בגדה המערבית
וברצועת עזה תישארו נחושים במטרתכם להשמיד את
מדינת ישראל? תשובה: כן, לא נותר על מטרות, כי
ייעדנו הוא מדינה דמוקרטית בפלשתינ השלמה. נקים
את מדינתנו ובו בזמן נישאר נאמנים למטרתה האסטר-
טגית של מהפכתנו. נלך צעד אחרי צעד, ומבלי להירתע,
לקראת יעדנו; מדינה בשטחים הכבושים אינה מהווה
מחסום, ההיפך הוא הנכון, היא נקודת אחיזה." אלה הם
דבריו של חוואתמה, ונקודת האחיזה שעליה הוא מדבר —
חבר-הכנסת אליעד בא לתת לו.

היו"ר ב. צ. קשת:
חברי הכנסת, אבקש לא להפריע ולא לעזור לחבר-
הכנסת ארידור. יש לו רק חמש דקות.

יורם ארידור (הליכוד):
את נקודת האחיזה שמבקש נאסף חוואתמה בא לתת
בדיון חבר-הכנסת נסים אליעד.

(קריאה: להבדיל.)

בוודאי, להבדיל.

אותה מדינה פלשתינאית שרוצה חבר-הכנסת נסים
אליעד — — —

יהודה שערי (המפלגה הליברלית העצמאית):
הוא לא הציע מדינה פלשתינאית.

(חבר-הכנסת נ. אליעד קורא קרי-
את - ביניים)

יורם ארידור (הליכוד):
חבר-הכנסת אליעד, אתה עצמך דיברת על זכותם
של הפלשתינאים להגדרה עצמית.

(חבר-הכנסת נ. אליעד קורא קרי-
את - ביניים)

היו"ר ב. צ. קשת:
זה לא ייתכן.

חיים לנדאו (הליכוד):
מה זאת "הגדרה עצמית"? חבר-הכנסת אליעד,
אתה תקבע את הגדרתם העצמית?

(חבר-הכנסת א. שוסטק קורא קרי-
את - ביניים)

סגן ראש הממשלה י. אלון:

דעתי הושמעה לא פעם — ולא באתי להשמיע פה
את דעתי הפרטיות.

(קריאה)

כל מה שהתיישב, או התנחל, בשטחים המוחזקים
עד היום — יש לי יד בכך על-פי תכנית ועל-פי יומה;
ואני גאה שיש לי יד בהתוויית קווים אלה שקבעו איפה
אין להתנחל ואין להתיישב, מתוך שיקול-דעת מדיני.
(חבר-הכנסת א. לין קורא קריאת-
ביניים)

זאת לא שאלה העומדת לדיון היום.

אני סבור שהשאלות האמיתיות הנובעות מהחלטת
הממשלה ביום א' ראווית לעיון מדוקדק, והממשלה
צריכה להסביר אותן. לדעתי, הפורום הנכון לעשות זאת
בשלב זה ובנותנים אלה הוא ועדת החוץ והבטחון של
הכנסת.

לכן אני מציע להעביר את ההצעות לדיון בוועדת
החוץ והבטחון.

היו"ר ב. צ. קשת:
ראשית כל אני רוצה לשאול את המציעים אם הם
מסכימים להצעה להעביר את ההצעות לדיון בוועדה.

יורם ארידור (הליכוד):
יש הצעה אחרת.

היו"ר ב. צ. קשת:
אני יודע.

אני מבקש את המציעים להשיב על שאלתי.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
כן, אני מסכים להצעת השר.

שמואל תמיר (הליכוד):
אני מציע שהדיון יהיה במליאה.

יצחק רפאל (חזית דתית לאומית):
אני מציע דיון במליאה.

משה דיין (המערך):
כן.

היו"ר ב. צ. קשת:
נצביע על כל הצעה בנפרד כיוון שיש הצעות נוס-
פות הנוגעות לכל אחת מן ההצעות לחוד.

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קרי-
את - ביניים)

חבר-הכנסת אולמרט, יש דברים שאין לדבר עליהם
בבטחון.

מאיר פעיל (מוקד):
יש הצעה לא לכלול את העניין בסדר-היום.

היו"ר ב. צ. קשת:
חבר-הכנסת פעיל — בעקבות חבר-הכנסת אול-
מרט — אני מבקש ממך לחכות. תבוא על סיפוקך.

חברי הכנסת, כאמור, נצביע על כל הצעה בנפרד
כיוון שלא כל המציעים קיבלו את ההצעה של סגן ראש

היו"ר ב. צ. קשת:

אבקש את חברי הכנסת להירגע. חבר-הכנסת שוטק, אבקש להפסיק.

יורם ארידור (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד דיבר על הזהות הלאומית הפלש-תינאית, דיבר על זכותם של הפלשתינאים להגדרה עצמית, הוא דיבר על חלוקת ארץ-ישראל. מכל זה משתמע מדינה פלשתינאית.

יהודה שערי (המפלגה הליברלית העצמאית):
כל זה במסגרת מדינה ירדנית-פלשתינאית.

יורם ארידור (הליכוד):

מדינה ירדנית-פלשתינאית, חבר-הכנסת אליעד, תק-שיב למה שאומר חבר-הכנסת שערי.

חיים לנדאו (הליכוד):

זאת לא הגדרה עצמית, זאת חלקה עצמית.

היו"ר ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, למה אתם ממשיכים בהפרעות? אני מבקש להפסיק. יש עוד הצעות. עוד תהיה לכם הזדמנות.

יורם ארידור (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד דיבר על הזכות הלאומית הפלש-תינאית והעמיד מולה, בהתלהבות בלתי-רגילה לגבי חבר המפלגה הליברלית העצמאית, את המיסטיקה של ארץ-ישראל השלמה: זכות לאומית פלשתינאית היא מציאות, ארץ-ישראל — היא מיסטיקה... מה שהוכחת, חבר-הכנסת אליעד, שבמקום שעומדים הפרו-פלשתינאים קמה גם האנטי-ציונות.

מאיר פעיל (מוקד):

אתה מדבר שטויות.

ידידיה בארי (הליכוד):

אם יאמרו לך דברים כאלה — — —

היו"ר ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק.

יורם ארידור (הליכוד):

מדינה פלשתינאית, או תקראו לה מדינה ירדנית-פלשתינאית, איך שלא תקראו לה, פירושה שיהיה שלטון ערבי בגבעות השוכנות ליד בניין הכנסת כאן. פירוש הדבר שבאזור זה, ביהודה ובשומרון, יהיה שלטון זר. פירוש הדבר שבאזור זה, כאשר התושבים יבחרו את נציגיהם, יוכלו לבחור גם בנאיף חוואתמה, וחבר-הכנסת אליעד לא יוכל להזעיק את צה"ל כדי לתקן את תוצאות הבחירות באזורים אלה. וכאשר יהיה שם שלטון זר ועיון מכל סוג שהוא, שלטון ערבי מכל סוג שהוא, אותו שלטון יהיה ריבוני, כי הוא לא יהיה פרוטקטוראט ישראלי. אלה שמדברים על מדינה ירדנית, מדינה פלשתינאית-ירדנית, מדינה ערבית, אינם מתכוונים לפרוטקטוראט ישראלי. אותו שלטון יוכל לכרות בריתות גם עם ברית-המועצות. האם נצא למלחמה כאשר תהיה ברית כזאת? אותו שלטון יוכל להזמין טילים סובייטיים אל מאחורי הגבעות שבסמוך לבניין הכנסת. האם נצא למלחמה נגד הטילים האלה? האם זה חזון השלום שמביאים לנו הפלשתינאסטים למיניהם?

אדוני היושב-ראש, מדיניות נבונה חייבת לקדם גם פני אפשרות רעה. זה לא יהיה נכון אם נבוא תמיד ונאמר: זה לא יקרה. זה לא יהיה נכון אם נאמר שהסכנות האלה הן בעלות סבירות נמוכה. אנחנו יודעים מה פשר השימוש בביטוי זה, ואנחנו יודעים שיש סבירות גבוהה מאוד לקיום הסכנות האלה.

לכן בתור ישראלים, בתור יהודים, בתור ציונים, אנחנו צריכים לעמוד על זכותנו לשלטון יהודי בכל תחומי ארץ-ישראל הנמצאים בידינו. פרו-פלשתינאיות, כמו שמציעים, פירושה למוטט את היסוד הציוני שעליו קמה מדינת ישראל.

מאיר פעיל (מוקד):

למה?

יורם ארידור (הליכוד):

אגיד לך למה. מפני שהציונות פירושה שמה שה-אויבים קוראים פלשתינה נהפוך לארץ-ישראל; פלש-תינאיות פירושה שמה שאנחנו קוראים ארץ-ישראל ייהפך לפלשתינה.

חברי הכנסת, לפי הערכתנו, בארץ-ישראל יש מקום ליהודים הנמצאים בה ולכל שבי ציון; יש מקום לערבים הגרים בה — —

(קריאה: כמו בקפריסין. זה הצליח שם...)

— יחד אתם יש מקום גם לשלום.

היו"ר ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, אנחנו מתייחסים כעת להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת שמואל תמיר. רשות הדיבור לחבר-הכנסת מאיר פעיל, להצעה.

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עליתי לבמה כדי להציע לכנסת לא לכלול בסדר-יומה את ההצעה של חבר-הכנסת שמואל תמיר.

חבר-הכנסת הנכבד שמואל תמיר מייצג בקרבנו אותה קבוצה של מנהיגים הלוקים בעוורון מלא כלפי התהליכים של ניצני השינוי בעמדת העולם הערבי כנגד מדינת ישראל.

שמואל תמיר (הליכוד):

כשהוא בא מפיר, הרי זאת מתמאה גדולה.

(קריאה: אלה דברים רציניים, חבר-הכנסת פעיל?)

(קריאה: הוא לא התחייב להגיד דברים רציניים.)

אמנון ליו (הליכוד):

חבר-הכנסת פעיל, לי אתה חייב תשובה. הראה אדם אחד שמסמל אצלך את הניצנים לנכונות לשלום. אדם אחד.

מאיר פעיל (מוקד):

המתן לסוף. אני ממשיך.

אולם אפילו היום ניתן להוכיח כי עמדתו של חבר-הכנסת שמואל תמיר אינה קוראת ואינה לומדת את המציאות. בנאומו היום אמר, בין השאר, כי גם כהני אינו משתנה שום דבר כלפינו. בעוד שהיום התפרסם בשם סאדאת, שדיבר בערבית, לא באנגלית, אל עמו

פתרון פוליטי לעניין זה בלי הסדרים מדיניים וצבאיים עמה.

שלושת האלמנטים הראשונים חסרים, לצערי, עם כל הכבוד שיש לי לשר החוץ ולראש הממשלה, גם בהחלטת הממשלה האחרונה. אם כי בהצעת השרים קול ושם-טוב, שבעדה הצביעו המישה שרים, יש יסודות חשובים ביותר בקווי המדיניות שמניתי לעיל, הרי בהצעתו של חבר-הכנסת תמיר יש התעלמות טוטאלית אפילו מכך שיש ישות פלשתינאית.

לכן אני מציע לא לכלול את העניין בסדר-היום.

שמואל תמיר (הליכוד):

בין דבריו ובין הדברים שאני אמרתי אין כל קשר.

מאיר פעיל (מוקד):

אתה ממונה על האמת במדינת ישראל.

היו"ר ב. צ. קשת:

אנחנו מתייחסים כעת להצעה של חבר-הכנסת רפאל. רשות הדיבור לחבר-הכנסת דרניצקי, להצעה.

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, עם כל ההבנה שיש לי להבדלי גישה לבעיות עתידה המדינית של ישראל ומאבקה על שלום ובטחון, הבדלי גישה בין חזית דתית לאומית ובין הליכוד, נאלץ אני לבקש את הכנסת לא לכלול את הצעת חבר-הכנסת רפאל בסדר-היום. זכותה של ישראל —

(קריאה: לא זה מה שהוחלט, חבר-הכנסת ורטמן, נכון?)

— זכותה של ישראל לקיום —

(קריאה: הצבעה חפשיית).

— זכותה של ישראל לשלום ובטחון, לקיום במדינה חפשיית וסוברבית בגבולות בטוחים ומוסכמים, הושגה עד כה, ואולי תושג בכורח המציאות בעתיד, במערכות ההגנה. אך לא פחות מזה היא הושגה עד כה, ותושג בעתיד, במערכה המדינית. זכותה של ישראל לקיום בגבולות בטוחים ומוסכמים לא תובטח בלי כוונות הגנתיות —

(קריאות)

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אני מבקש לאפשר לנואם להגיד את דבריו.

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):

— אך גורלה יוכרע לא פחות בכוונות למשא-ומתן בדבר פשרה בין שני העמים. התנועה הציונית שאפה משחר ההיסטוריה שלה לפשרה מדינית עם העם השכן, מתוך שהכירה בזכותם של המוני העם הערבי בארץ-ישראל לחיים כאן, כשם שתבעה מהמוני העם הערבי להכיר בזכותו של העם היהודי לשוב למולדתו ההיסטורית.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

חבר-הכנסת ורטמן, תן לחבר הסיעה שלך לדבר.

משה ורטמן (המערך):

הוא אינו מופיע בשם סיעת המערך.

ואל הערבים ואמר שהערבים לא יוכלו להשמיד את ישראל כי העולם לא יתן להם לעשות זאת, ואין טעם שהערבים יילחמו כנגד כל העולם. זאת אמר היום סאדאת.

שמואל תמיר (הליכוד):

מותר לבקש ממך מינימום של הגינות: לצטט נכון.

מאיר פעיל (מוקד):

הציטוט הוא מדויק. אינני חולה בצטטנות שאתם נוהגים בה, אבל זה צוטט בדיוק, על-פי שידורי ישראל.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

מה סוף דבריו של סאדאת? למה אתה מצטט רק חצי? מה אמר בסוף?

מאיר פעיל (מוקד):

מכאן משתמע דבר שאולי מחוכם קצת מלהבין.

(קריאה: אין מבינים, אין מבינים.)

שעדיפה, לפחות בדיוורים של סאדאת, הדרך המדינית מן הדרך הצבאית, שהוא רואה כאלטרנטיבה. אין זאת ישועה, אבל זה ניצן של שינוי. היכן התבונה היהודית אם אינכם מסוגלים לראות את הניצנים של שינוי?

חיים לנדאו (הליכוד):

אצלך כל התבונה...

מאיר פעיל (מוקד):

בהצעתו של חבר-הכנסת שמואל תמיר יש אלמנטים ברורים של התעלמות מן הבעייתיות המדינית של הסיכסוך הערבי-יהודי בכלל, והבעייתיות של הסיכסוך הישראלי-פלשתינאי בפרט. הוא לא מבין, לדעתי, כי פתרון הבעיה נעוץ לא בדמאגוגיה מילולית לאומנית בסיג-נון של הקיצוניים ביותר בין אויבנו, אלא בחיפוש דרך של פשרה מדינית שהיא הדרך היחידה לרפא בהדרגה עד שורש הסיכסוך.

המדיניות הישראלית בשאלת הפלשתינאים צריכה להתנהל, לעניות דעתי, לפי ארבעת הקווים העקרוניים הבאים: ראשית, כפי שיש לנו כן יש גם לפלשתינאים זכות להגדרה עצמית, תוך דו-קיום בשלום עם ישראל. וכשאני מדבר על זכויות, אני מתכוון לזכויות עקרוניות ולא לכך שבגלל זכויות חייבים להתיישב על כל גבעה חשופה ותחת כל עץ רעון.

(קריאה: זה נאמר כבר לפניך.)

שמואל תמיר (הליכוד):

ומי שאמר זאת התחרט גם הוא.

מאיר פעיל (מוקד):

עקרון שני: ישראל מוכנה לפנות בהדרגה את רוב רובם של שטחי יהודה ושומרון, ואחר כך אף את רצועת עזה, כדי שתחום בשטחים אלה בהדרגה היחידה מדינית-לאומית פלשתינאית, עצמאית, קשורה פדרטיבית עם ירדן. זה פתרון רצוי, ואנחנו צריכים לומר שנהיה מוכנים להסכים למדינה עצמאית כזאת.

עקרון שלישי: ישראל מוכנה לשאת ולתת עם מנהיגות פלשתינאית מוסכמת שתכיר בישראל.

עקרון רביעי: ממשלת ירדן היא פארטנר חיוני בכל משא-ומתן על פתרון הבעיה הפלשתינאית ולא ייתכן

כלכלי ברשות עצמם. אנחנו מציעים קיומן של שתי מדינות ולא שלוש בין הירדן והמדבר, לא מפני שאנחנו מתעלמים מזכויות לאומיות של הערבים הפלשתינאים, אלא מכיוון שאנחנו חושבים שבגבולות שתי המדינות דווקא יובטחו בדרך הטובה ביותר הזכויות האלה, וכי קיום שתי מדינות הוא לטובת שני העמים מכל הבחי-נות — המדינית, הכלכלית, התרבותית והבטחונית גם יחד.

ואם אני נאלץ לבקש לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת רפאל בסדר-היום, הרי זה מכיוון שבדבריו נשמעה נימה העומדת בסתירה למגמה ההיסטורית של תנועתנו —

(קריאה: איו?)

— מגמה אשר תרמה לכל הישגיה וכל נצחונותיה של הציונות: המגמה של חתירה לפשרה תוך הבטחת קיומן של שתי המדינות.

חברי הכנסת, אני מבקש להצביע על הצעתי מתוך הערכה כי בכך יינתן ביטוי לגאמנות של רוב חברי הכנסת למגמה ההיסטורית של התנועה הציונית במשך כל שנות קיומה.

יוחנן בדר (הליכוד):
אתה בקואליציה?

חיים לנדאו (הליכוד):
חבר-הכנסת ורטמן, תעלה על הבמה ותודיע מה עמדת המערך בעניין זה. כי יודין הוא בדרך כלל בעד יומה פרטית.

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
רשות הדיבור לחבר-הכנסת וילנר.

חיים לנדאו (הליכוד):
חבר-הכנסת ורטמן, מה אתה מתמהמה?

אהרון אבוהצירא (חזית דתית לאומית):
חבר-הכנסת וילנר, תנמק את ההצעה שלך על-פי הדברים שנאמרו על-ידי חבר-הכנסת יודין, ואז זה בסדר. זה ברור לנו.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אני מודה לך על העצה —

אהרון אבוהצירא (חזית דתית לאומית):
עצה טובה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
— אבל יש לי ראש לעצמי, ויש לנו — — —
(קריאות)

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
רבותי, אי-אפשר לנהל ישיבה בנסיבות כאלה. רשות הדיבור ניתנה לחבר-הכנסת וילנר, מטעם סיעת ר"ח. בבקשה, חבר-הכנסת וילנר.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו מציעים לא לכלול בסדר-היום —

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):
כאשר לא הצליחה —

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
הוא מדבר בשמו ויש לו רשות הדיבור.

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):
— כאשר לא הצליחה המדיניות הציונית להגיע לפשרה מדינית — — —

(קריאה: אם אינו מדבר בשם סיעת המערך, אולי בשם ר"ח המורחבת?)

חיים לנדאו (הליכוד):
בשם מי קיבל את רשות הדיבור.

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):
קיבלתי את רשות הדיבור בשמי.

פסח גרופר (המערך):
בשם מי הוא מציע ומדבר?

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
אני מבקש לאפשר לנואם לדבר.

מנחם בגין (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, יושב-ראש סיעת המערך, חבר-הכנסת ורטמן, הודיע כי חבר-הכנסת יודין אינו מדבר בשם סיעת המערך.

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
אבל חבר-הכנסת יודין קיבל רשות הדיבור.

פסח גרופר (המערך):
אנחנו רוצים לדעת: בשם מי?

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):
אני מדבר קודם כל בשמי.

מנחם בגין (הליכוד):
בכנסת יש סיעות. בשם מי הוא קיבל את רשות הדיבור.

חיו"ר ש. ז. אברמוב:
חבר-הכנסת יודין קיבל רשות הדיבור והוא מדבר בזכות.

(קריאה: בשם סיעת מפ"ם.)

חיים לנדאו (הליכוד):
בשמו הוא או בשם מישהו?

יהודה דרניצקי (יודין) (המערך):
אני מבקש את חברי הכנסת להקשיב לדברי ולאפשר לי לסיימם. אני חוזר ואומר כי התנועה הציונית חתרה משחר ההיסטוריה שלה לפשרה עם העם השכן. כאשר נדמה היה לה כי תהיה אפשרית פשרה מדינית, חתרה לפשרה מדינית; כאשר התברר כי אין אפשרות להגיע לפשרה מדינית, הסכימה התנועה הציונית לפשרה טרי-טוריאלית.

אנחנו חותרים לכך שבין הים ובין המדבר תהיינה שתי מדינות לאומיות, מדינה יהודית שהיא מדינת ישראל בגבולות בטוחים ומוסכמים, ומדינה ירדנית פלשתינאית שבה יחיו המוני הערבים תוך קיום לאומי, תרבותי,

חוברת כ"ו, ישיבה ע"ו

— הצעות לסדר-היום (אברמוב, וילנר, הורביץ, שוטסק, גרופר, לנדאו, לבני) —

במלחמה מפני שאתם מטומטמים בשאלה הנוגעת לעם הערבי הפלשתינאי.

(ק ר י א ה : יפלו מנשק סובייטי, מנשק נאצי טוב-ייטי.)

פסח גרופר (הליכוד):

החוצפה שלך גובלת בשטות שלך, אנטישמי שכמוך.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
כשם שאנחנו נאבקים על זכות קיומה ועצמאותה של מדינת ישראל, כך אני אומר שלמען זכות קיומה, למען בטחונה של ישראל אנחנו צריכים להכיר בזכויות של העם האחר בארץ הזאת.

ב-1948, כשהקמנו את מדינת ישראל וחתמנו על מגילת העצמאות — מה כתבנו במגילת העצמאות? כתבנו בין השאר שאנחנו מקימים את מדינת ישראל —

חיים לנדאו (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד, שמע מה אומרים בשמך.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

— על בסיס החלטת עצרת האומות המאוחדות מ-1947 שהכירה בזכות ההגדרה העצמית והעצמאות הלאומית של שני עמי ארץ-ישראל, היהודי והערבי.

נפים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

אתם באמת חושבים שכך אתם פותרים? מה, חבר-הכנסת לנדאו?

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אני מבקש לאפשר לחבר-הכנסת וילנר לסיים את דבריו.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

חברי הכנסת, העמדות הללו שלכם, הישנות, המיוש-נות, כבר הביאו למלחמות די והותר.

איתן לבני (הליכוד):

איוו דיאלקטיקה סטאליניסטית נחמדה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אפשר היה להתווכח מאז הקמת המדינה על פרטים טריטוריאליים, על יחס-גומלין בין שתי המדינות שה-עצרת ההיא החליטה עליהן. אבל אין אפשרות ואין כוח בעולם שיסלח קיומו הלאומי של העם האחר. ואתם נותנים על-ידי עמדותיכם הלאומניות הללו ת"ק ארגומנ-טים לקיצוניים בקרב הפלשתינאים, המשתמשים באותם ארגומנטים ואומרים: אם מותר לכנסת ישראל או לממ-שלת ישראל לשלול מן העם האחר, מן העם הפלש-תינאי, את הזכות לעצם הקיום הלאומי, את הזכות למדינה — אזי מותר לנו, הם אומרים, לשלול את הזכות הזאת מעם ישראל.

אנו מתנגדים לקיצוניים משני הצדדים. אנו אומרים: זכות קיום וריבונות למדינת ישראל; זכות להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית לעם הערבי הפלשתינאי, ולא לספח שטחים שמוחוץ למדינת ישראל. לכן הבסיס הזה הוא לא כפי שמישהו רוצה להציג את עמדתנו שאנו דואגים לעם הפלשתינאי ולא דואגים לישראל. זה לא נכון. בהתנגדותנו להתעלמות ולהתכחשות מהזכויות של העם הערבי הפלשתינאי מגינים אנו על קיומה ובט-חונה — — —

(ק ר י א ה : של פלשתינה השלמה.)

היו"ר ש. ז. אברמוב:

חבר-הכנסת שחל, אתה מפריע לניהול הישיבה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

— אנחנו מציעים לא לכלול בסדר-היום את ההצעה של חבר-הכנסת משה דיין. ההצעה של חבר-הכנסת דיין דומה להצעות האחרות. על-ידי התחמקות מהנושא הציע להקים בסיסים צבאיים ישראלים בגדה המערבית וביתר השטחים, גם אחרי שיוחזרו לריבונות ערבית, ולהשיג חופש התנחלות ישראלי בשטחים הער-ביים האלה.

מה פירוש הדבר שבזמן שעומדים לחדש את ועידת ז'נבה, בזמן שהכל צריכים להשתדל שלא תהיה מלחמה נוספת ושיקום השלום, באים להציע שמדינה אחת, מדי-נת ישראל, תחזיק גם אחרי השגת השלום בסיסים צבאיים בארץ אחרת, במדינה אחרת, וזה תנאי לשלום?

יגאל הורביץ (הליכוד):

איוו "מדינה אחרת"?

(ק ר י א ה : אילו "בסיסים"?)

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

קודם כל, אנשי הליכוד: על ההצעות שלכם, על הדיבורים שלכם על ארץ-ישראל-השלמה, צוחקים בעו-ר. אתם תלושים בכלל מן האזור הזה. אתם סתם דמאגוגים; אתכם אין מה להתווכח.

אליעזר שופטק (הליכוד):

אתה בעד בסיסים בקובה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

בדיון זה השתמשו בהרבה ציטטות. רוצים להוכיח על-ידי ציטטות שהמדינות הערביות, שהארגונים הפ-לשתינאיים, אינם מוכנים לשלום עם ישראל. זהו סילוף גמור של המציאות. כל המדינות הערביות השכנות — מצרים, ירדן, סוריה, לבנון — מוכנות לשלום עם ישראל, הכריזו על כך, בשביל זה הלכו לוועידת ז'נבה. מהי ועידת ז'נבה? — ועידת ז'נבה התכנסה על בסיס החלטות מועצת הבטחון 242 ו-338, החלטות המכירות בזכות הקיום והשלמות הטריטוריאלית של כל העמים, ובזכויות של העם הערבי הפלשתינאי ומדינת ישראל. אם המדינות הערביות באות לוועידת ז'נבה — —

(ק ר י א ה : עברת על הומו.)

— לכוון שלום על בסיס כזה, ואם משלחת פלשתינאית, של אירגון השיחורור הפלשתינאי, תבוא לוועידת ז'נבה, פירושו של דבר שיבוא לוועידה ש-מט-רתה היחידה לכוון שלום עם מדינת ישראל. ומה מפריע? ציטטות מפריעות? אפשר לצטט מדבריהם ספרים של-מים. ואילו היו המדינות הערביות צריכות לצטט מדברי-כם, לא היו הולכות בכלל למשא-ומתן. כי כולכם דורשים סיפוחים טריטוריאליים, כולכם שוללים את זכות הקיום הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי, כולכם שוללים את זכותו להגדרה עצמית, ובזה אתם מביאים נזק קודם כל למדינת ישראל, לשלום, לבטחון. כי במדיניות הזאת שלכם, שאתם יכולים בהבל פיכם לשלול זכויות של עם אחר, אתם עלולים להביא למלחמה חדשה. ועל זה צריך להתריע. חבל שיפלו אלפי בחורים נוספים

— הצעות לסדר-היום (אברמוב, בורג, בן-מאיר, טובי, בגין, ש. תמיר, אולמרט) —

היו"ר ש. ז. אברמוב :

ההצעה מועברת איפוא לוועדה. אני חושב שבנסיבות אלו אין טעם להצביע על הצעתו של חבר-הכנסת ארידור.

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. נצביע על כל אחת מההצעות לסדר-היום. נתחיל בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת אליעד. יש שתי הצעות.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
יש, יש, יש.

יוסף בורג (חזית דתית לאומית):

יסלח לי היושב-ראש, לפי איזה סדר הוא קובע את ההצבעות ?

היו"ר ש. ז. אברמוב :

בבקשה, אני מעמיד להצבעה את הצעת חבר-הכנסת ארידור לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת אליעד בסדר-היום.

חבר-הכנסת בורג, הסדר נקבע לפי סדר נאומיהם של מציעי ההצעות לסדר-היום.

יוסף בורג (חזית דתית לאומית):

שאלתי גם על כך.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
צריך להצביע לפי סדר הגשת ההצעות.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

ההצעה הראשונה היתה הצעתו של חבר-הכנסת נסים אליעד. לגבי הצעה זו יש שתי הצעות : (1) מטעם הממשלה — להעביר את העניין לוועדה ; (2) מטעם חבר-הכנסת ארידור — לא לכלול את העניין בסדר-היום. נצביע על שתי ההצעות האלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :
אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת שמואל תמיר. אעמיד תחילה להצבעה את הצעתו של חבר-הכנסת מאיר פעיל לא לכלול את ההצעה של חבר-הכנסת שמואל תמיר בסדר-היום.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני מבקש להצביע על כל הצעה בעד ונגד.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

חבר-הכנסת טובי, אינך מחדש מאומה. אנו נוהגים כך.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
תודה רבה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. אני מעמיד להצבעה את הצעת הממשלה להעביר את הצעתו של חבר-הכנסת אליעד לוועדה.

(ק ר י א ו ת : מבקשים למנות.)

ה צ ב ע ה

בעד העברת ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת נ. אליעד לוועדה

50 —

נגד

44 —

נמנעים

5 —

מנחם בגין (הליכוד):
אבקש ספירה נוספת.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אבקש את חברי-הכנסת אביעד יפה וידידיה בארי למנות את הקולות.

ה צ ב ע ה

בעד העברת ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת נ. אליעד לוועדה

51 —

נגד

46 —

נמנעים

6 —

ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת נ. אליעד לוועדה נתקבלה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-

הכנסת נ. אליעד בסדר-היום

47 —

נגד

53 —

נמנעים

— אין

ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-הכנסת

נ. אליעד בסדר-היום לא נתקבלה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-

הכנסת ש. תמיר בסדר-היום

— מיעוט

נגד

— רוב

ההצעה לא לכלול את ההצעה של חבר-הכנסת

ש. תמיר בסדר-היום לא נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר-הכנסת שמואל תמיר לדון בנושא במליאה.

שמואל תמיר (הליכוד):

אני מבקש למנות את הקולות.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

בבקשה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר-הכנסת ש. תמיר לדון

בנושא במליאה

47 —

נגד

56 —

אהוד אולמרט (הליכוד):

אנחנו מבקשים ספירה חוזרת.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

האם יש דרישה להצבעה חוזרת ?

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

אני מבקש שיהיו שני מונים.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אבקש את חברי-הכנסת אהוד אולמרט ומשה שחל למנות את הקולות.

חוברת כ"ו, ישיבה ע"ו

— הצעות לסדר-היום (אברמוב, בגין, אבוהצירא, נסים, דיין, ורטמן) —

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר את הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת רפאל לוועדה.

ה הצ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את הצעתו לסדר-

היום של חבר-הכנסת י. רפאל לוועדה — רוב

נגד — מיעוט

ההצעה להעביר את הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת י. רפאל לוועדה נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת דיין. יש הצעה של חבר-הכנסת וילנר לא לכלול את העניין בסדר-היום, ויש הצעה אחרת — להעביר את העניין לוועדה. אני מבין שחבר-הכנסת דיין מסכים להעברת הצעתו לסדר-היום לוועדה.

משה נסים (הליכוד):

חבר-הכנסת דיין ביקש לדון בנושא במליאה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

חבר-הכנסת דיין יאמר מה רצונו.

משה דיין (המערך):

אני מסכים להעברת העניין לוועדה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר-הכנסת וילנר לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת דיין בסדר-היום.

ה הצ ב ע ה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעתו של

חבר-הכנסת מ. דיין בסדר-היום — מיעוט

נגד — רוב

ההצעה לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת

מ. דיין לא נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר את הצעתו של חבר-הכנסת דיין לוועדה.

משה ורטמן (המערך):

אבקש למנות את הקולות.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

הקולות יימנו.

ה הצ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-

היום של חבר-הכנסת מ. דיין לוועדה — 94

נגד — 3

נמנעים — 1

ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-היום של חבר-

הכנסת מ. דיין לוועדה נתקבלה.

ה הצ ב ע ה

בעד הצעת חבר-הכנסת ש. תמיר לדון

בנושא במליאה — 49

נגד — 58

הצעת חבר-הכנסת ש. תמיר לדון בנושא במליאה

לא נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד עכשיו להצבעה את ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת שמואל תמיר לדיון בוועדה.

ה הצ ב ע ה

בעד העברת ההצעה לסדר-היום של

חבר-הכנסת ש. תמיר לדיון בוועדה — רוב

נגד — מיעוט

ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-היום של

חבר-הכנסת ש. תמיר לוועדה נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת יצחק רפאל. נצביע תחילה על הצעת חבר-הכנסת יודין לא לכלול את העניין בסדר-היום.

ה הצ ב ע ה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-

הכנסת י. רפאל בסדר היום — מיעוט

נגד — רוב

מנחם בגין (הליכוד):

אנחנו מבקשים למנות את הקולות. אם מנו את הקולות בעד, צריך למנות גם את הקולות נגד. אני מבקש למנות את הקולות בעד ונגד.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

בבקשה. מזכיר הכנסת ספר את הקולות של אלה שתמכו בהצעה. נצביע עכשיו מי נגד הצעת חבר-הכנסת יודין.

ה הצ ב ע ה

בעד ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-

הכנסת י. רפאל בסדר-היום — 12

נגד — 76

ההצעה לא לכלול את הצעת חבר-הכנסת י. רפאל

בסדר-היום לא נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת רפאל לדון בנושא במליאת הכנסת.

אהרן אבוהצירא (חזית דתית לאומית):

אבקש שיהיו שני מונים.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אבקש את חברי-הכנסת מתתיהו דרובלס ואליעזר רונן למנות את הקולות.

ה הצ ב ע ה

בעד הצעת חבר-הכנסת י. רפאל לדון

בנושא במליאת הכנסת — 50

נגד — 57

הצעת חבר-הכנסת י. רפאל לדון בנושא במליאת

הכנסת לא נתקבלה.

2. הדאגה לשלימותה של ירושלים

שלוש הסיעות המשתתפות בה אינן אמורות לקבוע בחירות על רקע זה, ואודה כי אף אילו היתה מפלגה רביעית שותפת בה מסופקני אם היתה מוכנה להסתכן בדרישת בחירות והכרעת העם. בכל אופן, אין הכרעת העם מובטחת באופן אוטומטי אם הממשלה תגיע לידי איזו הידברות שהיא על ויתורים. אין כאן שום שסתום, וההישענות על הסעיף האמור בהסכם הקואליציוני איננה אלא נחמת הבל או אחיזת עיניים.

להערכתני שיש מקום לחשש זו יש שותפים גם בחוגים אחרים. קיים, לדוגמה, חוג רעיוני לליבון בעיות חברה ומדינה המתבסס על חברי "העבודה". יש ביניהם פרופסורים ודוקטורים, חברי כנסת, וחוששני אף שרים, ואלה זוקפים לזכותם את השינויים שחלו בהנהגת המדינה והם מנסים להפעיל את השפעתם בקרב המפלגה שהיא עיקרה של הממשלה כיום, וביניהם נשמע עו בכנס שנתקיים בבית-ברל לפני זמן קצר סיסמאות המעוררות דאגה רבה, סיסמאות האומרות כי לא זו בלבד שאין להיבהל מן הגבולות של 4 ביוני 1967 אלא במקרה של שלום אמיתי יש אפילו להתחשב בדרישות הפלשטינאים גם בעניין ירושלים.

ותורשה לי כאן הערה עקרונית: מאז מלחמת יום הכיפורים עובר קול שאיננו פוסק בעם, בארץ ובגולה, קול הקורא: מחדל. מדברים על מחדל התלוי בקונצ-פציה מוטעית. מדברים על מחדל התלוי בחוסר כוונות, ואילו אלה היו המחדלים היחידים שמדברים עליהם, לא הייתי כל-כך מודאג. מחדלים אלה טובעים תיקון, והייתי רוצה לקוות שאכן נעשה כל מה שצריך להיעשות כדי שלהבא לא ניכשל על-ידי מחדלים שכאלה. אבל קורה משהו מסוכן בקשר לדיבורים אלה על מחדלים. נאחזו במחדלים אלה אנשים או חוגים הרוצים להדביק לנו מחדל נוסף — ובעיני אנשים מסוימים הוא המחדל העיקרי והם אף מצליחים באווירה הציבורית הקיימת להציגו כמחדל היחיד שממנו יש להסיק מסקנות ולשנות כליל את פני המדיניות שלנו בעקבותיו, והיינו האשמה שהנהגה המדינית, וזו כוללת את הממשלה לשעבר ואת האופוזיציה הלא-שמאלנית, לא השכילה לנצל את שנות הרווחה שממלחמת ששת הימים עד למלחמת יום הכיפורים כדי להגיע לשלום או להסדר כלשהו עם מדינות ערב. טענה זו נשמעת כפי כל אלה הסבורים כי ויתורים בלתי-מסויגים מצדנו על כל מה שהשגנו במלחמת ששת הימים היו יכולים להביא אתם שלום. אך עלינו לדעת ברורות: גישה זו קשורה בהערכה מוטעית שאין לה על מה לסמוך, שוויתורים גלובאליים על הגולן ועל שארם-א-שייך, על יהודה ועל שומרון, ושהיו מן ההכרח מגיעים עד לשערי ירושלים, היו מספקים את דרישותיו של האויב והוא היה מרפה מאתנו.

אני אינני מאמין בקונפציה פוליטית מוטעית זו של הישגים תמורת ויתור טוטאלי. אינני מבין כלל וכלל את אלה הסבורים כי יוכלו למדינות ערב מבחינה פוליטית אם יתפשרו אתם על חצי-האי סיני, על מחצית הגולן, ועל ירושלים לא יסכימו לידות גורל, ואולי אף לזה יסכימו. הם נראים בעיני כאנשים הרחוקים מכל תבונה מדינית וכמסוכנים ממש אם הנהגה הפוליטית תגיע לידיהם או תושפע על-ידם. הם הם המאמינים, לדעתי, בהבלי שווא שאין להם כל אחיזה במציאות הפוליטית.

הו"ר ש. ז. אברמוב:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת כהנא: הדאגה לשלמותה של ירושלים. רשות הדיבור לחבר-הכנסת כהנא.

קלמן כהנא (חזית דתית תורתית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מתוך מכלול הב-עיות הדורשות תשומת-לבנו נדמה לי כי יש הכרח להתייחד במיוחד עם עניינה של ירושלים, ומשום כך ביקשתי להעלות עניין זה על סדר-יומה של הכנסת.

חוששני כי בזמן האחרון נתגלו בקיעים באשר למעמדה של ירושלים. אני מצטער שנשיאות הכנסת לא הסכימה להכיר בדחיפותה של שאלה זו ביום שהועלתה על ידי, אך היא לא איבדה, לצערי, מהאקטואליות שלה בשבועות שעברו מאז ניסיתי להעלותה לראשונה.

כמה תופעות היו צריכות להדליק אור אדום לנגד עינינו בקשר לשאלה זו, ובראש וראשונה פגישתו של ד"ר קסינג'ר עם האפיפיור. כפי שמסר מר קבוצ-לודג' הועלתה שאלת מעמדה של ירושלים בעתיד בשיחה אשר בה עסקו האפיפיור וקסינג'ר בתחזית הכללית לשלום בעולם. הוזכר בדיווח בעתונות, בשם מקורות דיפלומא-טיים בווישינגטון, כי ארצות-הברית לא הכירה באיחודה של ירושלים, וכי הידידה הזאת שלנו מודעת גם לעמדת ידידה הגדול של ארצות-הברית, המלך פייסל, לגבי מעמדה של ירושלים. וכיוון שבהקשר זה דווח גם על פגישתו של שר התיירות עם האפיפיור, הדאיג הדבר עוד יותר. אמנם הודגש כי פגישתו זו היתה מיועדת לדיון בעניינים הנוגעים למשרד התיירות, אבל הרי אנו עדים יום יום ורואים כיצד חורגים שרים בהצהרות פומביות מתחום העניינים של משרדיהם. לצערי, נמסר בעתונות כי סבורים שבאותה שיחה, שחלק מתכנה נשמר בסוד, הועלו בקצרה גם שאלות השלום במזרח התיכון ועתידה של ירושלים.

לצערי, עדים אנו להתערערות עמדות בחוגים שונים במדינה ונכונות לויתורים מרחיקי לכת בעניינים טרי-טוריאליים במשא-ומתן האפשרי עם מדינות ערב ובמיוחד עם ירדן. והרי משא-ומתן אפשרי עם ירדן. עלה כעת על הפרק ונעשה אקטואלי ביותר, יש הנאחזים בקשר למשא-ומתן זה ובקשר לאפשרות של ויתורים טריטוריא-ליים ביהודה ובשומרון בסעיף בהסכם הקואליציוני שה-ציגה לפנינו הממשלה. ויש מבכירים כי לפני כל ויתור טריטוריאלי שכזה יובא הדבר להכרעת העם על-ידי בחירות. לצערי, גם זה אינו מבטיח רבות. אבל לאמיתו של דבר אין כל התחייבות כזאת. בהסכם הקואליציוני נאמר רק כי "לא ייעשה הסכם שלום עם ירדן אם יהיו בו ויתורים על חלקי יהודה ושומרון, בלא שהנושא יובא להכרעת העם בבחירות חדשות, אם אחת הסיעות המש-תתפת בקואליציה תדרוש זאת". אני חוזר: "אם אחת הסיעות המשתתפות בקואליציה תדרוש זאת". והרי אנו יודעים מי משתתף כיום בקואליציה. —

(חבר-הכנסת ב. הלוי קורא קריאת-ביניים)

אני מכיר את ההסכם הקואליציוני.

— אנו יודעים מי משתתף כיום בקואליציה.

חוברת כ"ו, ישיבה ע"ו

— הצעות לסדר-היום (כהנא, אברמוב, אלון, לבנבראון) —

חברי הכנסת, אין כעת סיבה כלשהי לפתוח בדיון פומבי על מעמדה של ירושלים. אין בכך כדי להועיל בשלב זה. במקרה שהנושא יתעורר ויתבקש דיון, חוקה על הממשלה שתביא את העניין לפני הכנסת או אחת מוועדותיה, לפי העניין. אבל אינני מתנגד שהצעתו של חבר-הכנסת כהנא תידון במסגרת ועדת החוץ וה- בטחון בהקדם, שם אפשר יהיה לנתח גם מסמכים וגם הודעות שהושמעו פה ושם. אני מקווה שחבר-הכנסת כהנא יצטרף להצעתו.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

חבר-הכנסת כהנא, האם אתה מסכים שהצעתך תידון בוועדה ?

קלמן כהנא (חזית דתית תורתית):
אני מסכים.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת לבנבראון, להצעה.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת כהנא בסדר-היום של הכנסת. הדיון היום במליאת הכנסת על הנושא הנ"ל עלול להיות מכשול נוסף בסיכויים לחידוש שיחות השלום בינינו. המדיניות שהובעה בדבריו של חבר-הכנסת כהנא היא למעשה המשך המדיניות של סיפוחים והיא מקשה על אפשרות של השגת השלום. אם מישהו מעוניין באמת בירושלים פתוחה, בירושלים פתוחה לכל הדתות, דבר זה אפשר יהיה להשיג רק בשלום המתבסס על הכרה מצד כל המדינות וכל העמים.

על כן אני מציע לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת קלמן כהנא בסדר-היום, כי יש בכך מכשול להשגת השלום שרק הוא יבטיח בירושלים פתוחה לכל.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

חברי הכנסת, לפנינו שתי הצעות : האחת — להע- ביר את העניין לוועדה ; והאחרת — לא לכלול את העניין בסדר-היום. אעמיד תחילה להצבעה את ההצעה לא לכלול את העניין בסדר-היום.

ה צ ב ע ה

ההצעה לא לכלול את העניין בסדר-היום
לא נתקבלה.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

אעמיד עתה להצבעה את ההצעה להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון.

ה צ ב ע ה

ההצעה להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון
נתקבלה.

הנני חושב איפוא שמן ההכרח להחריע על הסכנה ולדרוש ולתבוע במפגיע לקשור את ידינו ואת ידי כל אלה העומדים לנהל משא-ומתן כלשהו בנוגע לעיר הקודש ירושלים. מצווים אנו להעלות את ירושלים על ראש שמחתנו. ודאי וודאי שירושלים היא מוקד אבלנו. בימי אבל אלה על חורבנה של ירושלים, בימים הראשו- נים של חודש אב, נעלה את ירושלים בראש דאגותינו. נתחייב כי היא לא תשמש לעולם נושא להתמקחיות, נושא לדיונים, נושא להתפשרות, לויתורים.

כשזכינו בימים הגדולים של מלחמת ששת הימים לשיחורורה של ירושלים הועלה ברבים הכתוב המדבר על העיר "שחבורה לה יחדיו", שהתקיים בה בדורנו איחודה. ה"חתם סופר", בהסבירו כתוב זה, עמד על אספקט נוסף של חיבור יחדיו. לדברי חז"ל לא חרבה ירושלים אלא על שנאת חנם, וחיבור יחדיו בא לכפר על שנאת חנם, מפני שחיבור יחדיו משמעו אחדות העם כולו ואחדות בירושלים ובקשר לירושלים. נתאחד כולנו בשמירה על שלמותה ואחדותה של ירושלים דלמטה ונקווה שדבר זה ישמש מגוף גם לאיחוד העם בקשר לירושלים שלמעלה ; שעם ישראל יתאחד ויתחבר כולו להשקפה האמיתית המתגלמת בירושלים כעיר הקודש והמקדש.

היו"ר ש. ז. אברמוב :

רשות הדיבור לסגן ראש הממשלה, לתשובה.

סגן ראש הממשלה י. אלון :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בפתח תשובתי רוצה אני להזכיר לחברי הכנסת שכאשר הציגה הגברת מאיר את ממשלתה האחרונה היה לי הכבוד להשתתף בוויכוח. בתשובתי לשאלתו של חבר-הכנסת הלוי אמרתי שהממשלה לא תמתין עד אשר אחת מסייעות הקואלי- ציה תבקש פנייה אל העם, היינו עריכת בחירות, אם ישראל תעמוד לפני חתימת חוזה שלום עם ירדן אשר יכלול ויתורים טריטוריאליים. וכאשר ראש הממשלה הנוכחי, מר רבין, הציג את הממשלה, איזכר את ההת- חייבות הקודמת הזאת והוסיף שהבטחה זו ניתנת גם על-ידי הממשלה החדשה. זאת בעקבות הערתו של חבר- הכנסת כהנא.

באשר לנושא החשוב שהעלה כאן חבר-הכנסת כהנא אוכל להבטיח לחבר-הכנסת כהנא, ועמו לבית כולו, כי הממשלה שוקדת על קיום שלמותה של ירושלים כיום כבעבר וכך גם בעתיד. ירושלים המאוחדת והשלמה, בריבונות ישראלית, שוכנת לבטח, והרשויות הממשל- תיות והעירוניות עושות במשותף בהמשך בינוייה ופי- תוחה ולטיפוח מערכת היחסים הידידותיים בין כל חלקי תושביה. כאשר נשמעים פה ושם קולות בדבר שינוי מעמדה של ירושלים, ולצערי, אכן מושמעים קולות כאלה מזמן לזמן במרכזים שונים בעולם, משיבים על כך דוברי הממשלה בדברים ברורים וחד-משמעיים שעי- קום : קיום ירושלים בירת ישראל כעיר שחבורה לה יחדיו ושתישמר כך לעתיד.

3. ישראל והזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי

החוקיות של העם הערבי הפלשתינאי יכולים להחליט גם שלא קיים עם סורי או עם מצרי או עם לבנוני.

ידידה בארי (הליכוד):
קיים העם הערבי.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אך החלטה כזו לא תשפיע על העובדות ההיסטוריות ועל המציאות. בהחלטות מסוג זה שקיבלה הממשלה היא עלולה להסב נזק עצום לישראל. מדיניות הלאומים של הממשלה השוללת את קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי, את זכויותיו הלאומיות, את השתתפותו נציגותו המוסמכת היחידה — אירגון השיחרור הפלשתינאי — בוועידת ז'נבה, עלולה להביא למלחמה חדשה ולסכל את מאמצי השלום.

הרי השתתפותה של ממשלת פלשתינאית בוועידת ז'נבה יחד עם משלחת של מדינת ישראל לדיון על ביצוע החלטות מועצת הבטחון צריך לקבל בשמחה, כצעד גדול קדימה. במקום זה מערימה הממשלה מכשול. החלטת הממשלה מיום א', 21 ביולי 1974, בנושא הפלשתינאי היא החלטה חמורה ביותר. אולי סמלי הדבר שמנסחה הוא, כפי שמוסרים העיתונים, השר גלילי. זהו מסמך גלילי מס' 2. מסמך גלילי מס' 1 הוליד למלחמת אוקטובר 1973 העקובה מדם; מסמך גלילי מס' 2 עלול להוליד למלחמה חדשה.

ידידה בארי (הליכוד):
מה הוליד למלחמת 1948?

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
החלטת הממשלה קובעת מראש שלא תנהל כל משא-ומתן עם האירגונים הפלשתינאיים, אך כל התחמקות מצד ישראל מהכרה בצד השני, בצד העיקרי בסיכסוך — בעם הערבי הפלשתינאי ובנציגותו הלאומית המוסמכת — פירושו לא לחתור לשלום אלא למלחמה חדשה.

הממשלה החליטה כי תנהל משא-ומתן רק עם המלך חוסיין, אך אפילו בהחלטה זו של הממשלה כלולים תנאים מוקדמים למשא-ומתן על שלום; כלולים סיפוחים טריטוריאליים כתנאי לשלום. הדבר מתבטא באותם סעיפים של החלטת הממשלה שבהם מדובר על "גבולות בני-הגנה" — כאילו בסיפוח טריטוריה תלוי הבטחון ולא בשלום ובגבולות מוכרים — ועל "ישראל ובירתה המאוחדת ירושלים". פירוש הדבר: סיפוח החלק הערבי של ירושלים כתנאי לשלום.

נוסף על כל אלה חוזרת החלטת הממשלה על התנגדותה לזכותו של העם הערבי הפלשתינאי להקים מדינה פלשתינאית, אם ירצה בכך. הממשלה רוצה להכתוב לו שימשיך להיות נתון תחת שלטון הממלכה ההאשמית. עמדות אלה, שהן כה זרות לתורת התקופה וכה מנוגדות לעניין השלום, צריכות לעורר התנגדות מצד כל מי שלא שכת את הלקח האמיתי של מלחמת אוקטובר, את הכשלון של התפיסות המדיניות היסודיות של ממשלת מאיר — דיין אשר קיווה בעזרת וושינגטון ומעמדות כוח להנציח את הסטאטוס-קוו של הכיבושים ולחסל את קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי.

שר הבטחון שמעון פרס וראש הממשלה רבין מכריזים השכם והערב שאירגון השיחרור הפלשתינאי אינו

היו"ר ש. ז. אברמוב:

חברי הכנסת, אנו עוברים עתה להצעה לסדר-היום האחרונה: הצעתו של חבר-הכנסת וילנר בנושא: ישראל והזכויות הלאומיות של העם הערבי-הפלשתינאי. חבר-הכנסת וילנר, בבקשה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אדוני היושב-ראש, אני מצטרף על הפרצודה שניתקה ארבע הצעות לסדר-היום שדחיפותן אמנם הוכרה באותו נושא שאני עומד להציע, אם כי כמובן מגישה שונה מזו של המציעים הקודמים. אני חושב שהפרדה כזאת מפריעה לריכוז הדיון בכנסת.

חברי הכנסת, עצם העובדה שהכנסת דנה היום, ב-23 ביולי 1974, לפי דרישת כל-כך הרבה סיעות, בשאלה הפלשתינאית מוכיחה כי מדיניות בת-היענה פשטה את הרגל.

חיים קורפו (הליכוד):

בת-היענה יכולה לעמוד גם על רגל אחת.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

מגוחכים במיוחד אלה שהציעו לכנסת לדון בשאלה הפלשתינאית כדי להחליט שאינה קיימת. השאלה הפלשתינאית היא השאלה המרכזית בסיכסוך הישראלי-ערבי. התנכרונ של ממשלות ישראל לזכויותיו של העם הערבי הפלשתינאי היא שורש המשבר באזורנו. מדיניותה של הממשלה המכוונת, בקנוניה עם השלטון ההאשמי בירדן ועם שליטי וושינגטון, לחסל את קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי, היא המשך המדיניות של שותפות עם המלך עבדאללה נגד זכויות הפלשתינאים. בסירובכם להכיר בקיומו של העם הערבי הפלשתינאי ובזכויותיו הלאומיות החוקיות, לרבות זכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל, עלולים אתם, הממשלה ויחד אתה הליכוד הימני הקיצוני והניצים במפלגות הדתיות, לכרות את הענף שעליו יושבת מדינת ישראל. מדינת ישראל קמה וזכתה להכרה בין-לאומית על יסוד החלטת עצרת האו"ם מ-29 בנובמבר 1947 אשר הכירה בזכותם של שני עמי הארץ הזאת, היהודי והערבי, להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית. במגילת העצמאות קיבלה מדינת ישראל עקרון זה בהסתמכה על ההחלטה היסודית של עצרת האו"ם. אמנם יכולים לחול שינויים טריטוריאליים מסויימים או ביחסי-הגומלין בין שתי המדינות, הישראלי והפלשתינאית, שעליהם החליטה עצרת האו"ם, אך אין לשנות את היסודות והעקרונות, אין לבטל בהבל-פה את עצם קיומו של עם ואת זכותו להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית.

כל הוויכוח בישראל, אם קיים או לא קיים עם ערבי פלשתינאי, הוא ויכוח סרק שמעוררים אותו בעלי אידיו-אולוגיה ומנטאליות של קולוניאטורים ומנשלים. אולם גם אם הרוב המכריע של הכנסת יחליט שאין עם פלשתינאי, הרי זה לא יחסל את קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי אלא יוכיח רק מהי הרמה האינ-טלקטואלית והמוסרית של הרוב בבית הזה, ומהי מידת הריאליסם המדיני של הממשלה ותומכיה מימין בשאלות היסוד של השלום והמלחמה.

חברי הכנסת, קיומו הלאומי של העם הערבי הפלשתינאי אינו תלוי בהחלטת הכנסת. המתנגדים לזכויות

עמד הנשיא מקארוס; להפוך את האי לבסיס צבאי, ימי ואווירי של נאט"ו, וביתר דיוק של ארצות-הברית, דווקא המאורעות האלה מוכיחים בעליל כי וושינגטון איננה כל-יכולה; היא נחלה בקפריסין תבוסה רצינית ביותר המערערת את כל הברית האטלנטית.

ממשלת ישראל צריכה ללמוד מזה כי כל נסיון לכפות בכוח של כיבוש צבאי שלטון ישראל על העם הערבי הפלשתינאי, או על חלקים של סוריה ומצרים, תוך הישענות על הנשק, הכסף והתככים הדיפלומטיים של ארצות-הברית, עלולה להמיט אך אסונות חדשים על ישראל.

ברית-המועצות, במקרה של קפריסין, כמו במקרה של הסיכסוך הישראלי-ערבי, עומדת איתן על מדיניותה העקרונית של כיבוד זכויות כל העמים להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית. ברית-המועצות היא גורם חשוב ביו-תר הפועל למען השלום ועצמאותם של כל העמים באי-זורנו.

חברי הכנסת, אל גבנה שתחוננו על אילי הנשק האמריקאיים המוכנים להטביע את אורנו בים של דם ודמעות של יהודים וערבים, של יוונים וטורקים, כדי לקדם את האינטרסים האנוכיים שלהם.

אנו עם מורח-תיכוני. עלינו למצוא שפה משותפת עם העמים הערביים שבתוכם אנו חיים. כל המדינות הערביות השכנות מוכנות לשלום צודק עם ישראל. בקרב העם הערבי הפלשתינאי גוברת המאגמות הריאליסטיות. אל נתווך על משגים של העבר שעלו כה ביוקר לנוער שלנו, לעצמנו.

אחרי מלחמת אקטובר אמרו רבים מחברי מרכז מפלגת העבודה כי הם מלכתחילה לא הסכימו למסמך גלילי אלא הצביעו בעדו מתוך רצון לשמור על אחדות המפלגה ותחת לחץ הניצים. הם אמרו שמצפונם מייסר אותם אחרי כל מה שקרה באקטובר. לאסוננו הלאומי, כמעט שנשכחה בחוגי השלטון ובלכידור רעידת האדמה. שוב עלולה הממשלה — בתמיכת הליכוד הימני הקיצוני וניצים מהמפלגות הדתיות ובהשלמה פאסיבית מצד מרכז מפלגת העבודה ומפ"ם — להוביל את עמנו למלחמה. שוב חוזרים השרים על אותן תפיסות היסוד המדיניות והצבאיות שהנסיון המר כבר הוכיח את אפ-סותו. שוב מנספים הם חבר, שוב מתרברבים הם ואומרים כי "נשבור להם במלחמה הבאה את העצמות". הם מגבירים בקצב ללא תקדים את מרוץ הזיון ומבזיזים להורדת רמת החיים של העמלים והמוני העם. וכל זאת הם עושים בזמן שהשלום הוא בהישג יד אם נשים קץ לתביעה לסיפוחים טריטוריאליים ולשלילת הזכויות של העם הוולל.

אדוני היושב-ראש, אנו מציעים דיון בכנסת בנושא: ישראל והזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי, כדי להביא לרחיית העמדה של הממשלה וכדי להחליט על מדיניות חדשה, נבונה וריאליסטית בנושא זה, שבו המפתח לשלום ולבטחון.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

רשות הדיבור לסגן ראש הממשלה, לתשובה.

סגן ראש הממשלה י. אלון:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הבנתי מדבריו של חבר-הכנסת וילנר — ואני אומר זאת לזכותו — שהוא מסתייג מהתכנית של מה שקרוי האירגון לשיתור

מייצג את הפלשתינאים. אך למעשה אין שום גורם פלשתינאי המערער על כך שאירגון השיתור הפלש-תנאי מייצג את העם הפלשתינאי. אין זה אומר שאין חילוקי דעות פוליטיים בין האירגונים הפלשתינאיים, ואין זה אומר שממשלת ישראל — כאשר תשב יחד עם נציגותו המוסמכת של העם הערבי הפלשתינאי בוועידת ז'נבה — חייבת להסכים להצעותיהם אם יחרגו מביצוע החלטות מועצת הבטחון 242 ו-338. ברור שיש לדחות את התכנית להקמת מדינה פלשתינאית ערבית-יהודית בכל הארץ שמשמעותה חיסול מדינת ישראל.

התנגדנו והגנו מתנגדים לשלילת זכויותיו הלאומיות של העם הפלשתינאי, כשם שאנו מתנגדים לשלילת הזכות להגדרה עצמית ולעצמאות לאומית של עם ישראל; אך העמדה הנקושה של הממשלה מוינה עמדות קיצוניות בקרב חוגי פלשתינאים מסויימים.

אין זה מעניינה של ממשלת ישראל להתערב בעניינים לא לה. תפקידנו, תפקידו של עם ישראל, הוא לחתור לשלום צודק ויציב, וזה ניתן בהחלט להשיג על-ידי נסיגה מהשטחים שנכבשו ב-1967, הכרה בזכות קיומן הריבוני והשלמותן הטריטוריאלית של כל המדינות באזורנו, לרבות ישראל, כיבוד הזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי, חופש שיט לכל המדינות בנתיבי מים בין-לאומיים.

כיצד יגדיר העם הערבי הפלשתינאי את עצמו — זה עניינו הבלעדי. והרי מדובר על זכותו להקים מדינה עצמאית ליד מדינת ישראל, ולא במקום מדינת ישראל או על חשבון מדינת ישראל.

שר הבטחון שמעון פרס מנפנף יום יום על-פי כתובתם של האמריקאים בדחליל הסובייטי. מדינה פלש-תינאית עצמאית — משנן הוא לממשל בושינגטון — פירושה מדינה פרו-סובייטית, ולכן צריך למנוע את הקמתה בכל מחיר, אפילו במחיר מלחמה חדשה שתביא מוות על אלפי בחורים יהודים וערבים נוספים. כאן גולש כבר השר פרס לארגומנטאציה אידיאולוגית, מעמד-דית-בורגנית ואנטי-קומוניסטית, המכוונת לשכנע את המיליארדים האמריקאים, העם האנטי-סובייטיסטי, שיש צורך לחסל את קיומו של העם הערבי הפלשתינאי-הלאומי ולמנוע ממנו זכות הגדרה עצמית. אנו מזהירים: מי שמציע לקבוע כעקרון בזירה הבין-לאומית שאפשר לחסל את קיומו הלאומי וזכויותיו הטבעיות של עם בגולה מדיניות משוערת זו או אחרת של הנהגתו — כורה בור לעמו הוא. ארגומנטאציה כזאת עלולה לפעול נגד מדינת ישראל. אנו הקומוניסטים שוללים פילוסופ-יות אלה המצדיקות חיסול קיומם הלאומי של עמים וזכויותיהם החוקיות, בין כפי שמציעים כאן לגבי העם הערבי הפלשתינאי ובין כפי שמישהו בקרב הקיצוניים הפלשתינאיים מציע לגבי מדינת ישראל.

חברי הכנסת, הבה נלמד את הלך האמיתי מה-מאורעות הטראגיים בקפריסין. לא האר"ם פשט שם את הרגל, כפי שחבר-הכנסת בגין, מנהיג "חרות", הודרו להכריז באמצעי התקשורת העומדים תמיד לרשותו, אלא בדיוק ההפך: האר"ם סייע להפסיק את המלחמה העקובה מדם והוא ממלא שם תפקיד חשוב. מה שפשט במקרה של קפריסין את הרגל — הרי זה הקו המדיני של שליטי וושינגטון. הם אירגנו באמצעות הכת הצבאית הפאשיסטית השלטת בתוונה הפיכה צבאית פאשיסטית בקפריסין כדי להרוס את המשטר הדמוקרטי הפנמי שבראשו

— הצעות לסדר-היום (אלון, אברמוב); החלטות בדבר אישור הוראות בצו שעת חירום ובצו הסדרת יבוא סחורות (אברמוב, אמורי) —

עם ישראל שיהיו לו גבולות שבעורתם יוכל להגן על עצמו בלי להיוקק לחסדי זרים, גם לא לצבא בין-לאומי. ואפשר בהחלט להציע פתרון קונסטרוקטיבי לבעיית הפלשתינאים. אינני סבור שדעתו של חבר-הכנסת מאיר וילנר היא שמבטאה את השאיפה האמיתית של אותו ציבור פלשתינאי גדול, קונסטרוקטיבי, בלתי-טרוויסטי, המחפש את דרכו בין המתנות, ולא קל לו, כי יש גם חילוקי דעות בעולם הערבי עצמו ובקרב הציבור הפלש-תינאי עצמו בשאלה מהי הדרך הנכונה לפתורונה של בעיה כאובה זאת.

את ההצעות הקודמות, אם כי חלקתי על חלקים נכבדים מהטענות שבהן, יכולתי לפחות להמליץ להעביר לוועדה. אני מצטער מאוד, אבל את ההצעה הזאת של חבר-הכנסת וילנר, כפי שנוסחה מעל במה זאת, אינני יכול להציע אפילו להעביר לוועדה. לכן, אדוני היושב-ראש, אני מציע לא לכלול את ההצעה בסדר-היום.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

לפנינו שתי הצעות לגבי ההצעה לסדר-היום שהשמיע חבר-הכנסת מאיר וילנר: הצעה אחת — לדון בנושא במליאה; הצעה שנייה — לא לכלול את הנושא בסדר-היום. אני ממליץ אותן להצבעה זו מול זו.

הצבעה

בעד ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום — רוב
בעד ההצעה לקיים דיון בנושא במליאת הכנסת — מיעוט
ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום נתקבלה.

ד. החלטות בדבר אישור הוראות: 1. בצו שעת חירום (שיעור תשלום חובה) (תיקון מס' 7), תשל"ד—1974; 2. בצו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תשל"ד—1974 *

פחות מ-50% מחומרים אלה שילם רק היטל לפי ערך. מצב זה גרם לקשיים בזמן הישבון ההיטל על מוצרים מיוצרים מחומרים פוליאקרילוניטריליים הואיל וקשה היה להבחין אם שולם עליהם היטל קצוב אם לאו.

הצו הזה מחייב פוליאקרילוניטריל בהיטל קצוב בין שיובא כנפרד ובין שיובא מעורב בחומר אחר באחוז כלשהו. דבר זה ימנע את האפשרות של תשלום הישבון היטל קצוב במקרים שבהם לא שולם ההיטל האמור. אבקש להעמיד את ההחלטה להצבעה.

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אני ממליץ את ההחלטה להצבעה.

הצבעה

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו שעת חירום (שיעור תשלום חובה) (תיקון מס' 7), תשל"ד—1974, נתקבלה.

פלשתינ, באשר תכנית זו מבקשת לאמיתו של דבר לחסל את קיומה של מדינת ישראל ולשלול מישראל את הכוחות לחיים עצמאיים משלו. לצערי, לא שמעתי מפיו — אם כי אינני מייחס לו כוונות רעות — הסתיי-גות דומה, אולי אפילו ביתר חריפות, מהאמצעים שנוקט אש"פ כדי להשיג את מטרתו המדינית: טרור ללא אב-חנה, רצח נשים וילדים, תפיסת בני ערובה והכרזה חד-משמעית שכל המיבצעים האלה נועדו להביא לחיסולה של מדינת ישראל. ובכל זאת — תכנית מדינית פסולה, אמצעים פסולים שכל מטרתם אינה אלא לשרת מדי-ניות הבאה לחסל עצמאותו של עם אחר, אינם פוסלים את אש"פ בעיני חבר-הכנסת וילנר כמבטאי הלאומיות הפלשתינאית.

בדברי כאן בתשובה לחברי הכנסת בעניין ירדן והפלשתינאים אני הוא שדיברתי על קיומה של בעיית הפלשתינאים, בעיה בעלת אופי לאומי שצריכה לבוא על פתרונה. וביטאתי דעת הממשלה באמרי שבעיית הזהות הלאומית הפלשתינאית צריכה למצוא את פתרונה במסגרת של מדינה ירדנית פלשתינאית.

והנה שם עצמו חבר-הכנסת וילנר דובר העם הפלש-תינאי, והרי הוא יודע שמרצחי עם הם נציגי העם הפלשתינאי. לי יש דעה טובה יותר על הפלשתינאים מאשר יש לו. חבר-הכנסת וילנר, אתה מרחיק לכת, ובזה אתה שומר על עקביות היסטורית נוראה שאינני רוצה להעלותה מנכבי ההיסטוריה. לא אעסוק באנ-לוגיות ולא אגיד במי תמכה התנועה שממנה צמחת אתה בקונפליקט האומלל בין ערבים ויהודים בארץ-ישראל.

אני משוכנע שלפי מדיניות הממשלה ניתן להבטיח את קיומה של מדינת ישראל בגבולות בני-הגנה, וראוי

היו"ר ש. ז. אברמוב:

אנו עוברים להחלטה בדבר אישור הוראות בצו שעת חירום (שיעור תשלום חובה) (תיקון מס' 7), תשל"ד—1974. את ההחלטה יביא לפנינו בשם ועדת הכספים חבר-הכנסת עדיאל אמורי.

עדיאל אמורי (בשם ועדת הכספים):

כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא בשם ועדת הכספים את ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו שעת חירום (שיעור תשלום חובה) (תיקון מס' 7), תשל"ד—1974. צו זה עוסק בחמרי טקסטיל שונים מעורבים עם חומ-רים פוליאקרילוניטריליים הטעונים היטל לפי ערך, בד-מה לחמרי צמר וחמרים סינתטיים, וגם היטל קצוב. במקרה של יבוא חמרי טקסטיל מעורבים עם חומרים פוליאקרילוניטריליים נדרש היה היבואן לשלם היטל לפי רוב החומר שבמוצר המעורב: אם היה במוצר יותר מ-50% חמרים פוליאקרילוניטריליים גבו מהיבואן היטל לפי ערך והיטל קצוב, ואילו אם היה במוצר

חיו"ר ש. ז. אברמוב :

שסכום המכס המשתלם על סחורה עולה על 60% מערכה של הסחורה, במקום 35% עד כה. צו מתקן בנדון יפורסם מיד לאחר החלטת הכנסת בדבר אישור הצו שהבאתי.

אני מבקש להעמיד את ההחלטה להצבעה.

חיו"ר ש. ז. אברמוב :

אני מעמיד את ההחלטה להצבעה.

ה צ ב ע ה

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תשל"ד—1974, נתקבלה.

חיו"ר ש. ז. אברמוב :

חברי הכנסת, הישיבה הבאה מחר בשעה 11.00 לפני-הצהריים. ישיבה זו נעולה.

אנו עוברים להחלטה בדבר אישור הוראות בצו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תשל"ד—1974. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים, חבר-הכנסת קרגמן.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצו קובע שיבואן המייבא סחורה יפקיד לזכות אוצר המדינה סכום כסף בשיעור 20% מערך היבוא.

בדיוניה רשמה לפניה ועדת הכספים את הסכמתו של הממונה על הכנסות המדינה, בשם שר האוצר, שהבסיס להטלת חובת הפקדה ישונה ולא תוטל החובה לגבי חמרי גלם וציוד מסויימים, ולפיכך סך היבוא שעליו חלה החובה יירד מ-4.5 מיליארד לירות ל-4 מיליארד לירות וסכום ההפקדה יירד מ-900 מיליון ל-800 מיליון לירות. ההפקדה תחול איפוא בכל מקרה

הישיבה ננעלה בשעה 19.30.